

An de liende

is een elektrisch Stellingwarfs maandblad
van de stichting Stellingwerfs Eigen (sSe)

Oplage: 991 e-adressen
4de jaorgaank, nummer 7
Datum: 1 juli 2009

Redactie: Frank de Vries
Piet Bult

Aemels: info@stellingwerfs-eigen.nl
Webstee: www.stellingwerfs-eigen.nl
(Hier vien ie ok et archief van An de liende.)

ISSN : 1872-4108
NUR : 525
SSE : 0907

Verantwoordelikhied m.b.t. et copy- en auteursrecht van instuurd wark ligt bi'j de instuurder.
Copy- en auteursrecht van instuurd wark bin en blieven van de oorspronkelijke maeker.
De redactie/uitgever nemt gien verantwoordelikhied veur inzunnen wark!
Et deursturen van dit blad mag allieud zonder veraanderings.
Kiek op de laeste bladziede veur meer spulriegels.

De inhoud van disse maand:

• Van de redaktie	3
• Agenderen	4
• Mosie	5
• Wussen jim dat	6
• Bolding vertelt (<i>mar now even niet</i>)	7
• Ofscheidsrede	8
• Kuifje in et Oostends	10
• Ik geleuf et, ikke niet	11
• Een prootie	12
• Kunstcafé	12
• Broeder	13
• Gastfrij Fryslân	14
• Sprokien: Et lilleke jonge entepiekien	15
• Kursus Stellingwarfs (9)	22
• Stellingwerfer beslút mei net	23
• Minsn' van daorginsn'	24
• De schaemte van et Stellingwarfs	25
• Nedersaksisch waor et kan (6)	26
• Kontekwiel	27
• Volksverhaelen (2)	28
• Zo gaot et hadde	29
• Hond	30
• De kebuter	31
• Wat vieren we eins	32
• Festival in Limburg	34
• Computerles	35
• Geluden	37
• Taeltuun	38
• Dichtwark	39
• Rilke (18):	42
• De Stellingwarver Biebel	43
• Stelling van de maand	44

Et is oons hier now even te brodsig en gaon dan ok
mit een rotgaank een dag of wat naor et noorden.
We zuken et even wat hogerop, zeg mar.

Ok ieder aander weensken wi'j:

Een goeie vekaansie!

Van de redactie

Deurdawwe een oolde omke naor Sickengoord verhuusd hebben weren de vrouw en ikke lessendaegs bi'j een optreden van Gerard Buisman. Onder et genot van een koppien koffie zong hi'j een lietien over "buisman in et blauwe blikkien mit een plat lepeltien d'r in". Dat kwam oons bekend veur en alle grieze koppen nikten instemmend en iene zee naotied dat ze et nog de hieltied bruukte. Zo ok doe'k veur een fesien een kestuum anpassen mos bi'j Gregorius "Kostuumhuis Kalff" in Zwolle. Mien oolde kammeraod dot et nog krek as vroeger. Oolderwets koffiezetten mit een lepeltien buisman en een snuffien zoolt d'r bi'j in. Wi'j hebben d'r van geneuten daor in Zwolle.

Genieten doen ze ok in Stienwiek. Et Geno(o)tschop van een stokmennig meensken vergeerdert alle vri'jdagmiddaegen in een bepaold etablissement waor as ze de weke deurnemen. We hadden wel wat meer reuring verwacht daor uut Zuudstellingwarf.

Karst Berkenbosch het een clip opneumen van zien 'Hole hole' lied, o.e. in et kesteel Olt Stoutenburght in Blesdieke. Op 'e foto in et weekblad Stellingwerf ligt hi'j in Middeliwse kleraosie op 'e kni'jen veur een ravisaante vrouw. Hadden ze in de Middeliwewen ok al een zonnebrille op of zol hi'j et mit de ogen hebben?

't Kan wezen dat et van zien column in diezelde kraante komt waor as hi'j ijsko's weggeven wol an tiedelike mitzingers van de camping die dan even Stellingwarvers wezen mossen om een groot koor van 700 man te bewarkstelligen. Ik zie et niet zitten...

Even hoger op diezelde bladziede van de Stellingwerf staon 2 echte - en iene ex-borgemeister op petret angaonde de uutrikking van de H.J. Bergveldpries. Harry Oosterman van Oostaende vergeliekt de Schrieversronte mit de meanderende Lende. Hi'j suggereert dat de stroom van De Lende vruchtberre grond ofzet waor as de Stellingwarver tael en kultuur heur veerder ontwikkelen kunnen. Een maanke beeldspraok en ze kun op zoe'n maniere wel an leger wal raeken Liekegoed dat et maank is om een subsidieërde instelling zoe'n pries te geven. Bi'j mien weten kwam de vruchtberre grond vroeger mit een storm die as een overstroming veroorzaekte en daordeur vruchtberre slibgrond ofzette. Et gebied is van vroeger uut zo aarm as de luzen...

De warkgroep tot inrichting en behoold van Huze Lindenoord het de frakties van de politieke perti'jen nog even bi'jlanges west. Et rappot "Op weg naor een Bezukerscentrum veur plaetselike Historie in Weststellingwarf" wodde nog 's kracht bi'jzet om tot een ofweugen besluitvorming te kommen. De raod het et d'r zwaor mit donkt me mar zal altemet een wies besluit nemen. As de echte Stellingwarvers die in pattie frakties vertegenwoordigd binnen, en die veur verkope van dit paand binnen, heur Stellingwarver aord spreken laoten zal een meerderhied tegen verkope van dit paand stemmen. Tiedens de bespreking van de kadernota op 29 juni zal iene van de warkgroep inspreken en asnog perberen de raod een wies besluit nemen te laoten. Om mit Theo van de Bles te spreken: Wieshied zal de baos wezen!!
Een mooie vekaansie.

FdV

Agenderen...

An alle belangstellenden van Uniastate in Bears,

Op **zundagmiddag 5 juli** a.s. is d'r een biezunder orgelkonsert waarbij we jow van hatte nugen. De bekende orgenist Theo Jellema uut Liwwadden zal disse middag 3 orgels van de bekende orgelbouwer Van Dam - ok uut Liwwadden - bespeulen.

We zetten disse orgel- en fietstocht uut aende om 14.00 ure in de Mariakarke van Mantgum waor Theo Jellema et twie kleviersorgel bouwd in 1879 bespeulen zal. Ok zal hi'j wat over de bouwgeschiedenis vertellen.

Daornao rieden of fietsen we naor Weidum. In de Jehanneskarke zal et ienkleviersorgel uut 1889 bespeuld wodden, mar ok hier kan de karke bezichtigd wodden en hier zal Jellema beginnen om 14.45 ure.

Dan gaot de reize naor de et bezukerscentrum Uniastate in de Mariakarke van Bears. Veurdats Theo Jellema hier et twiekleviers Van Damorgel uut 1880 bespeulen zal, is d'r eerst - ommenocht - koffie mit koeke. Et konsert in Bears zal uut aende zetten om 16.45 ure.

We hopen op mooi weer zodat iederiene, veurzoveer dat meugelik is, mar gebruik maeken kan van de fiets. Iederiene is van hatte welkom.

De organisaosie

Berkoper Mark...

Op **woensdag 29 juli** is de jaorlikse Berkoper Mark weer in et centrum van Berkoop. De Stichting Stellingwerfs Eigen is dan in saemenwarking mit uitgeveri'je Tialda / Steven Sterk ok weer stark vertegenwoordigd mit een grote kraom en alderhaande Nederlaanse, Friese en Stellingwarfse boeken en aandere negosie. Naost de boekverkope wodden d'r tiedens de mark van 14:00 tot 21:00 ure stökkies veurlezen en geven we ok graeg gelegenhied an alleman om spontaon veur te dregen uut eigen wark. Tussen de bedrieven deur speult Henk de Vries een wals op zien trekharmonike.

Musical Elfstedetocht: It sil heve...

Daotums van de volgende uitvoerings:

29 september in Trebol te Harlingen

8 oktober in 't Haske te Joure ^(ni'j)

31 oktober in de Koornbeurs te Franeker ^(ni'j)

6 november in Dok 18 te Dokkum

21 november in de Klameare te Workum

4 december in de Harmonie te Liwwadden

Et begint iedere aovend om 20:00 ure.

Veur meer infermaosie: www.it-sil-heve.nl

Mosie

Mosie: Bevoddering van de Stellingwarver streektael en kultuur.

De raad van de gemiente Stellingwarf-Oostaende, in vergeerdering bi'jenneer op deensdag 16 juni 2009.

Wikkende en wegende:

Dat de raad him in de vergeerdering van 21 april j.l. iensgezind uutspreuken het veur de erkenning van et Stellingwarfs as regionaole tael van minderheden.

Dat vri'jwel de hiele raad uutspreuken het dat dit niet een niksbyggende anvrage was, omreden et niks kost, mar dat d'r ok in de Stellingwarven meer ommedaenken kommen moet veur et Stellingwarfs.

Is van miening dat:

Hier de kommende tied vorm an geven wodden moet op de terreinen waor dit meugelik is, mit in et aachterheufd rekinge holende mit de beparkte centraosie die veurhanen is.

Dreegt et kollege op:

Saemen mit et kollege van Stellingwarf-Westaende te onderzuken wat de meugelikheden binnen om et Stellingwarfs in de praktiek meer hanen in voeten te geven.

(De volgende zaeken zollen daar onder meer bi'j beprakkeseerd wodden kunnen: De naemen van de dörpen ok in et Stellingwarfs op de plaknaembodden te zetten. Meer ommedaenken veur en onderwies in de Stellingwarfse streektael te geven op schoelen die niet veur et Fries kiezen. Op de gemientebladzieden, en bi'j Odrie naodrokkeliker ommedaenken te vraogen veur et Stellingwarfs as streektael in woord in geschrift.)

En gaot over tot de odder van de dag.

Indiener:

Christenunie, Meine Jansma

Groeten weeromme uut Denemarken...

*Meddelelsen er klar til at blive sendt med følgende vedhæftede fil eller link: [... sSr...]
Bemærk! E-mail-programmer forhindrer muligvis afsendelse eller modtagelse af bestemte vedhæftede filtyper for at beskytte mod virus. Kontroller indstillingerne for e-mail-sikkerhed for at afgøre, hvordan vedhæftede filer behandles.*

Iedere keer awwe de naeme van oonze vrundolega's in Berkoop in oons blattien numen dan krie'we alle 'Liendes' uut Denemarken altied weeromme mit de bosschop dat et Stellingwarfs een protte van een virus weg het... Et Stellingwarfs is een virus..!

redaktie

Wussen jim dat...

- Stellingwerfs eigen ok weer dudelik anwezig zal wezen op de Berkoper mark woensdag op 29 juli a.s. Spiksplinterni'je boeken in de aanbieding uut de grote veurraad van Steven Sterk van De Gediek. Ok bruukte boeken veur een peer centen bin d'r. D'r zal weer veurlezen wodden. En alderdeegst monieke meziek. De oolde voetbalschoenen van Abe Lenstra ku'j daor ok bekieken.
- Noord-Korea ommeraek an et oefenen is mit kotte ofstaansraketten en oondergroonse atoomproeven. Ze kommen d'r wel eerlik veur uut wat heur bedoeling hiervan is. De rest van de wereld vient dat ze mar geveerlik doende binnen. Waor zol dit weer op uut dri'jen?
- Theo van de Bles zien poletieke pakkien veurlopig an de wilgen hongen het.
- Wat een goeie raad veur literaire Stellingwarvers is? Laot ok ere Stellingwarvers die heurzels niet zo op de bost kloppen, in heur weerde.
- Die wat deurleerd hebben en heur d'r in verdiepen hoe de netuur him over honderd jaor gedregen zal, vermoeden dat et hier te laande dan weer tropisch wezen zal. Hoe vaeke zol dat et geval al west hebben. Een meenske leven stelt omnes niet vule veur in dit soort berekenings. En in dit kotte schoffien doen ze vaeke ok nog muuilik tegen mekere.
- De Dalai Lama ok even in Nederlaand an kwam, mar Balkenende gien tied veur him had. Hi'j kwam alliend mit religieuze bedoelings. Mar de poletieke achtergronden laggen d'r wel dikke boven op.
- Geert Wilders gaoren spinnen kon mit de Europese verkiezings. D'r bin een protte meensken die onvrede hebben mit de grote partijjen. En dan bin dit de gevolgen.
- Dat d'r onderlest een inbreker in Drente was die et veural op schoelen veurzien had. Hi'j nam trouwens niks mit, mar hi'j leut d'r wat achter. De juffer en de meester vunnen dat strontvervelend.
- D'r ok wel politici binnen mit hiel heldere inzichten. Minister Plasterk sleug de spieker op 'e kop. Hi'j gaf an dat hoog opgeleide politici, zels mit een dik inkomen niet weten en begriepen hoe de gewone man rond moet zien te kommen. Et CNV d'r terecht niks in zicht, dat meensken langer deurwarken moeten as 65 jaor. Om alles betaelber te holen moe'n de rieken mit heur hoge pensioenen now mar es inleveren, vint ok et CNV.
- Wie et dichtse bi'j et vuur zit him et beste waarmt. De baozen van de grote geldbaanken kwamen uut de busse mit et hoogste percentage, bi'j et uuddelen van de goolden haanddrokken. Ze zullen wel docht hebben: et schip zinkt toch. Om jezels daenken. En et systeem zit mooi inmekere, et wodt omnes wel weer anzuverd deur de overhied. Kleine oppassende speerders wodden ofzoolten mit 1 of 2 percent rente. Deurzichtig en belachelik.

Bolding vertelt (17)... (*mar now even niet*)

Beste redaktie en lezers,

Deur mien ziekte mut wi'j nog verscheiden moal noar de dokter en aandere luu die wat meer weten oaver mien kwoaltien en hoe as ze der varder mit annutten. Bi'j toeren liekt wel dat ze antmit mekare et ballegien toegoaien. En dan de meinsen mar klagen dat de gezondheidszorg zo duur wordt.

Et leste kereltien die ik onlaangs nog e zien e hebbe, wol deur bloed onderzuuk mar liefst acht buisies bekeken hebben! Ze zult vaste wel wat vienen, neem ik an, en dan muk zeker weer een ander drankien of pillegien innemen. Ik vroage me verscheiden moal of: wat ma'k mi'j meer ziek, mien kwoale of al die rotzooi die ik slikken mut.

Ie hebben zeker wel deur dat mi'j de musse niet arg stiet, veur wat dokters an giet. Veur de leste paar moand is mien uutgoan veur een dikke tied in beslag e neumen deur in wachtkamers te zitten. Vake mutten wi'j hier veur specialisten bezuuk een ende rieden, dus veur dat ai'j et weten bi'j zo weer een volle dag kwiet.

Toch mut ik zeggen dat noar omstandigheden et mor redelik mit mi'j giet, al is et wark der wel of en bin't mi'j de dagen vake lange zat.

Wi'j wilt dit zomer ook nog geern wat dingen doen die der al lange tied bi'j in e scheuten bint, zuks as familie bezuuk. Bi'j leiven en welzien is et ook nog et plan um in september of zo noar Nederland te komen dat is er dit veurjoar helemoale bi'j in e scheuten.

Beste Frank en Piet,

Mien volgend oorlogsverhoaltien mut ie nog mar eem te goed hollen, ik har der nog een koppel in penne, mar dat zal wel haarfst worden veur da'j der van heurd.

Geertien en mi'j weinsen oe en oen leizers een mooie zomer toe en dat feesien wat ai'j te goed hebt.

Allemoale goed goan,
Geertien en Henke

Beste Geertien en Henke,

Stokkies schrieven mag dan wel mooi wark wezen mar d'r bin belangriekere zaeken in et leven. Je gezondheid gaot vanzels bovenal...
Doe de zoemer mar kalm an en zorg eerst mar daj' d'r weer hielemaole bovenop kommen.
Dan heuren en zie'we van 't haast wel weer.

Ok naemens oonze lezers: Van hatte beterschap (en starkte mit al die dokters, pillegies en poeierties).

redaktie

Ofscheid...

Ofscheidsrede van Theo van de Bles in zien laeste vergeerdering van Perveensiaole Staoten

Over de wil en de moraal

De Britse filosoof John Gray stelt: *"De wil en daarmee de moraal is een illusie. De mensheid kan worden beschouwd als een roofzuchtig soort dier die andere levensvormen uitroeit en zijn natuurlijke omgeving vernietigt."*

Disse vorm van doemdaenkeri'je diel ik niet hielemaole, mar veur et laeste argement vaalt spietiggenoech vule te zeggen. Et is waor dat de wetenschap him de laeste peer honderd jaor hiel stark ontwikkeld het, mar dat de ethiek en de poletiek daor niet in mitgaon kon of alderdeegst mar mittrokken wodde.

Et is zoas Seneca zee: *"Artes serviunt Vitae, Sapientia Imperat"*, wat zeggen wil *"Wetenschappen dienen et leven, wieshied moet et beheersen."*

Kennis echt en warachtig in dienst van de saemenleving.

Aj' van buten, op 'n ofstaand naor et poletieke bedrief van oonze perveensie kieken en ok naor de gevolgen daorvan, ziej' dudelik wat him an et ofspeulen is en dat gelt ok veur de rest van oons laand: de hiel tied meer onverschillighied bij't volk, onvrede en grote argernis, politici die in 'n kramp schieten, ketelmeziek in de 2^e Kaemer en in de Staoten (in alle staoten) en de passe (tillevisie en kraanten veurop) die alderhaande raandverschiensels en raandfiguren uutvergroten. Van stijl naor gien stijl! En dan klaegen we mit zien allen over de kloof tussen burgers en poletiek.

"De westerse wereld zol heur niet langer leiden laoten moeten deur poletieke daenkbelen, mar de hiel tied meer op zuke moeten naor een 'modus vivendi' (ommegaangsregeling as et waore) mit ere kulturen en godsdiensten..."

Ik daenke dat dit waor is.

Zonder da'k now vot-en-daolik et lidmaotschop van GruunLinks opzeggen gao, daenk ik wel dat et aende van et bestel zoawwe dat now kennen zien beste en zien langste tied kend het! Poletieke perti'jen moe'n heur d'r op instellen dat et over 'n aandere boeg moet...

Et dualisme in gemienten en perveensies het niet veur 'n ommekeer zorgen kund, een ommekeer waor as op hoopt was en die ok een antwoord geven mos op et perbleem van de kloof tussen burgers en poletiek. Een wieziging van et systeem kan dat ok niet, daor hej' meensken bij neudig. De grootste vijanen van et dualisme bin de oolde poletieke en meenslike verhoudings.

Ok de perveensiaole poletiek slaegt d'r - en da's spietig - niet in om een vonkien bij de burgers over kommen te laoten. De onbekendhied van staoteleden en heur wark, de stroperighied van besluitvorming, de onderwarpen die vaeke toch ok weer regionaal speulen.

Veurbelen van dat laeste bin de Centraole As, REC bi'j Harlingen en de N381. Koj' et volk bi'j de ZZL nog in de bieten kriegen, bi'j de Haoke om Liwwadden kriej' dat al niet meer veur mekeer. 'n Inwoner van Blesdieke zal ok hiel weinig gevuul opbrengen kunnen veur de Strobossertrekvaart en dat geldt aandersomme liekegoed.

De meuglikheid tot identifikaosie van de kiezers mit heur streek is in mien ogen de belangriekste veurweerde om betrokken burgers te kriegen. De baand diej' vulen mit je eigen dorp, de eigen gemiente vaalt al weg bi'j 'n perveensiaol waeterschop, jammergenoeg ok al bi'j et perveensiebestuur en al hielemaole bi'j Europa. En dat zal in Groot Sneek in de ZWH van Fryslân ok mitspeulen gaon. En wanneer is men wel d'r bi'j? As et mis gaot. As et om de ni'jbouw van et perveensiehuus gaot of om et geharrewar bi'j de tiedelike huusvesting of et geheister mit et Bonnemalegaot, om mar wat veubelen te numen.

Et beeld wodt d'r al niet fleuriger op. Oons laand, 'n laand van weinig beloften, liekt et zo onderdehaand. Verdonk is weliswaor bi'jkaans uutteld, mar van Wilders biwwe nog niet of. Om mit Maarten Toonder te zeggen: *"Een land leek gevangen in een kille greep van een ijzige en duistere macht... en dat kende zijn weerslag op het goede volkje..."*

En dat laand, oons laand, allemaole overgeuten mit de Balkenende-norm. Ie zollen je haost schaemen in dit laand leven te moeten. De kultuur van griepen en gri'jen kuwwe niet keren, oonze MP maekt him drok over de verkering van iene Jan Smit en is te laf om de Dalai Lama een haand te geven.

Daenk niet da'k hier verbitterd stao, ik weet ok hoe de poletiek warkt en daj' seins geduld hebben moeten. In mien brief an de Kommissaoris he'k schreven: *"D'r zullen vast momenten kommen da'k vuul, hier moe'k wat van zeggen, mar nao een lang schoft van bezinning vuult et goed om now of te sluten."* en dat doe ik now dan ok.

Ik daanke iederiene mit wie ik op 'n goeie meniere saemenwarkt hebbe. En ik weenske dat d'r in Fryslân

- nog 'n stoer plattelaansbeleid meuglik is; et is wel vuuf veur twaelf
- een sterke impuls komt veur de bouwsektor, veural in de resteraosiebouw en de sociaole sektor
- een echte duurzeme invulling van de toekomst: eerst in daenken en daornao in doen, op alderhaande gebied: bouwen, energiewinning, vervoer, zorg en nutsveurzienings, een echte eko-ekenomie
- boven dit alles mit verstaand en wieshied zaeken daon wodden
- dat moej' wel willen

Moraol: Wetenschoppen dienen et leven - wieshied moet de baos wezen!
En op 'n eigen, eigenwieze friese meniere, blikstienders!

Et gao jim allemaole goed!

Noordwoolde-Zuud
Zunnekaante van de Lende
Theo van de Bles

Kuifje in et Oostends...

Beste junder ollegoare,

'k Zien bliede van junder etwadde te kann vertêln da stief belankriek is: 'k hén were twi Kuiftsjes vertoald in uus dialékt, 't Ostêns, én da zien:

- Et Radsel van den Ainhoorn;
- De Sjhat van Sjhétterrooje Rackham.

Ze zien te kriegn in de luxe-uitgave: 30 Euro 't stik.

In de wienkeluutgave: 11,50 Euro 't stik.

De twi boekn wordn wél thope verkocht.

Ik ben blij jullie iets te kunnen vertellen dat zeer belangrijk is: ik heb weer twee Kuifjes vertaald in het Oostends, en het zijn:

- Het geheim van de Eenhoorn;
- De Schat van Scharlaken Rackham.

Ze zijn te verkrijgen in de luxe-versie: 30 Euro per exemplaar.

In de z.g. winkeluitgave: 11,50 Euro per exemplaar.

De twee boeken worden wel samen verkocht!

Wie interesse vertoont, kan dit laten blijken door in kontakt te komen met:

Roland Desnerck

Watergangstraat 9

B-8420 De Haan

Tel. 0032 (0)59 235657

desnerck.roland@skynet.be

Vele groetjes en ... toetnoasteki!

Roland

Toetnoasteki...

Bin ik even bliede da'k - alweer een peer jaor leden (2006) - et Oostends Woordenboek persoonlijk van Roland mitkregen hebben, bi'j mien bezuuk op de feestelike uutriekinge daorvan in Oostende (B). Want ja, ik daenk wel da'k et weet mar wat hoolt dat 'toetnoasteki' now eins krek in? Even kieken...

toetnoasteki – uitdr.: tot kijk, tot de volgende keer;
ook: toet in de droaj, de nêsthéjd.

Toet in de droaj – uitdr.: tot kijk, tot weerziens;
ook: toet in de droaj os j' hém nie mist.

Tot kiek es, dus.

pb

Lao'we zo now en dan es een stokkien uut de vertaelde biebelteksten deur et brillegien van een leek bekieken; hoe zuwwe trouwens ok aandere. De glaezen in dat brillegien bin seins helder, ok wel es wat smerig en ok wel es dikke besleugen, haost tot matglas wodden...

-.-.-.-

Jehan en Judas...

Kammeraad Jehan klunderde een schoft leden in de LC over Judas en over et klaorkommen, et klaorkommen van de Stellingwarver Biebel, wel te verstaon.

Judas komt et vaekste veur in de boeken 1 en 2 Makkebenen. Et gaot dan trouwens over Judas Makkabeüs. Zol oonze Jehan toch stiekem Katteliëk wezen dat hi'j disse Apokriefe boeken ok in zien Biebel het of zol hi'j Judas (de zeune van) Iskariot bedoelen uut et Ni'je Testement? In Jehannes 14 wodt nog een Judas nuumd (gien Iskariot) en in Handeling 15 hewwe nog iene.

Uut 1 Makkebenen

3:18 Judas antwoordde hun: Maar een kleine groep kan gemakkelijk een grote groep overmeesteren. Voor de hemel maakt het geen verschil of de redding door veel of door weinig mensen wordt gebracht.

3:58 Judas zei: Bereid je voor en vat moed! Zorg ervoor dat je morgenochtend gereed bent om de strijd aan te gaan met de vijand die zich verzameld heeft en ons en onze tempel wil vernietigen.

4:8 Judas zei tegen zijn mannen: Laat je niet ontmoedigen door hun overmacht en wees niet bang als zij oprukken.

4:30 Judas zag hoe sterk hun leger was en bad: Geprezen bent u, redder van Israël, die de vijand hebt verpletterd door uw dienaar David en die het leger van de Filistijnen in handen hebt gegeven van Jonatan, de zoon van Saul, en zijn wapendrager.

4:36 Judas en zijn broers zeiden: Onze vijanden zijn verslagen. Laten we het heiligdom reinigen en het opnieuw inwijden.

5:17 Judas zei tegen zijn broer Simon: Neem zo veel mannen mee als je nodig hebt en bevrijd je broeders in Galilea. Ik zal met onze broer Jonatan naar Gilead gaan.

5:42 Bij de wadi aangekomen stelde Judas soldaat-schrijvers aan de oever op en gaf hun dit bevel: Zorg ervoor dat niemand in het kamp achterblijft en dat iedereen zich in de strijd werpt.

5:48 Judas zond boden naar hen toe met een vreedzame boodschap: Laat ons door jullie gebied trekken om naar ons land te gaan. Niemand zal jullie kwaad doen, we willen alleen te voet door de stad trekken. Maar ze openden de poorten niet.

7:40 Judas sloeg met drieduizend man zijn kamp op in Adasa, en hij bad:

9:10 Judas antwoordde: Dat nooit! We slaan zeker niet voor hen op de vlucht. Als onze tijd gekomen is, moeten we moedig voor onze broeders sterven, in plaats van onszelf een slechte naam te bezorgen.

Ik geleuf et, ikke niet

Een prootie...

Op 24 juni ef Femmy Woltman-Groen uut Gieteren boek uut-egeven.

"Een Prootie mit Gietersen"

Vanof 2003 tot 2009 ef Femmy gesprekken had mit oldere Gietersen.
Op de vraoge of ze wat wollen vertellen over hun leven was vaeke et antwoord:

"Ik zol niet weten wat"

maar op de vraoge

"Van wie bin ie er iene"

kwamen de verhaelen los.

Soms waren een paer richtinganwiesers neudig om et gesprek een aandre wending te geven.

Dizze gegevens nam Femmy mee naor uus waor ze die 'greep' uut een leven in et Gieters op skreef.

Hiermee trugge naor de verteller en alles veurlas zodat er gien onwaorheden in kwamen of zowel een anvulling in verwaarkt kon worden.

Et is een weerdevolle inkiek in de levensloop van 36 Gietersen en veur 15,00 euro te koop bi-j de V.V.V en supermarkt Spar in Gieteren.

Ook bi-j de auteur an uus: Binnenpad 74, in Giethoorn.

Samenwerking gezusters Hagen tijdens 16e kunstcafé

Op de nieuwe locatie aan de Brinkstraat 10 zal er in het weekend van 18 en 19 juli een unieke tentoonstelling te zien zijn.

Anneke (Donkerbroek) en Yoke Hagen (Gorredijk) zullen dan de vruchten tonen van een gezamenlijk werkproces.

Speciaal voor de expositie in het kunstcafé hebben zij hun oude samenwerking in de kunst weer opgepakt om zo tot een gezamenlijk kunstwerk te komen.

Het thema "een verhaal dat niet eindigt", dat een laatste beeld ook altijd weer een nieuw beeld zal vormen, werd het onderwerp voor dit project.

Tijdens de tweedaagse tentoonstelling zal het gehele proces te zien zijn in de vorm van hun afgedrukte e-mails en te volgen via kleinere objecten, spuugmodellen en voorstudies.

Verrassend daarin zijn de wendingen en nieuwe invallen, reagerend op veranderende situaties.

Dit alles zal uiteindelijk resulteren in een groot hangend object.

Speciaal voor jonge bezoekers zijn er enkele objecten waar uitvoerig mee gespeeld kan worden.

Geheel aangepast aan hun werk zal er muziek zijn, gierende gitaartonen, van lieflijk tot opzweepend. Deze zal live gebracht worden door Jan Pikelharing, solo gitarist, specialist in Shadows muziek.

Het kunstcafé is te vinden aan de Brinkstraat 10 te Oosterwolde en zal zaterdag 18 en zondag 19 juli geopend zijn van 13.00 tot 18.00 uur. De toegang is gratis.

Broeder

Broeder (naor een recept van beppe)

Wat gaot d'r in:

- 500 gram meulemael
- ½ liter haandwaarme melk
- 1 zakkien gist
- 100 gram krenten
- 100 gram reziene
- 40 gram botter
- 10 gram zoolt
- 2 eier

Zo maeken we et:

Ming in een komme de gist deur et mael.

Maek now in de midden een koelegien.

Voeg de eier en een betien melk toe.

Vanuut et midden ruren tot et haost niet meer wil.

Now betien bi'j betien de overige melk d'r bi'j gieten.

Onderwiels goed kloppen.

Klop krek zo lange dat alle klonties d'r uut binnen en et een mooi los beslag is.

Laot et beslag, ofdekt, op een waarm plak zoe'n 3 ketier riezen. (Dit gaot hiel best in een teiltien mit waarm waeter).

Onderwiels de krenten en reziene wassen en dreuge deppen.

Et zoolt, de krenten en de reziene veurzichtig deur et beslag ruren.

Smult de botter in een gietiezeren panne, zorg dat de raand van de panne ok goed vet is.

Doe et beslag in de panne en laot de 'broeder' in een waarme oven (180-200°) geer en bruun bakken in ongeveer 1 ure.

Legge d'r, zo neudig, tiedens et bakken een deksel op, om et al té bruun wodden veur te wezen.

Roely

Naost disse broeder zo'k ok hiel graeg in bezit kommen van een recept veur '**Zuster**'.
Wie kan mi'j daor an helpen..?

Opsturen kan rechtstreeks naor Roely mar ok naor: info@stellingwerfs-eigen.nl

Gastfrij Frysk-aksje fan start!

Us deistich libben is in óar syn aventoer
Oans dageluks leven is een ander syn aventuur
Oons daegelikse leven is een eer zien aventuur
Oans daaglikse leven is 'n ânder syn aventuur

Yn de mande mei de PraatMarFrysk-kampanje fan de Afûk hat it regiobestjoer Fryslân Koninklijke Horeca Nederland in unike aksje op tou set foar dizze simmer en dit neijier. Hoarekagelegenheden yn Fryslân kinne nammentlik meidwaan oan de Gastfrij Frysk-priis 2009.

Hoe gastfrij fynsto Fryslân?

Besikers fan de Fryske hoarekagelegenheden kinne fan no ôf oant en mei 31 novimber in gastfrijheidssifer jaan oan de saak dêr't sy west hawwe. Dat kin op www.gastfrijfrysk.nl

De top 10 fan de hoarekasaken dy't de bêste wurdearring fan it publyk krigen hawwe, sille besocht wurde troch in faksjuery. Dy sjuery sil úteinlik de winner(s) oanwize. De sjuery bestiet út: Baukje de Vries (foarsitter Koninklijke Horecabond Nederland Regio Fryslân), Gert-Jan Hospers (heechlearaar City- en Regiomarketing, Universiteit Nijmegen), Geesje Duursma (De Pleats Burgum / Fergees Horeca BV).

It Fryslân-gefoel

Neist de foar de hân lizzende saken lykas de kwaliteit fan iten en drinken, hygiëne en de freonlikens fan it persoan, sil der ekstra omtinken jûn wurde oan de autentisiteit en eigenheid fan it bedriuw. Hoe kriget it 'Fryslân-gefoel' in plakje yn de saak? Wurdt der wurke mei streekprodukten? Wurdt der wat dien mei it Frysk of oare streektalen? Wit it persoan wat oer de omkriten te fertellen?

Dielnimmende saken krije in fergees promoasjepakket mei dêryn in poster, in GastfrijFrysk tale-rútstikker, tafelkaartsjes, útdielkaartsjes foar de gasten en bierfiltsjes. Der is spesjaal foar de aksje ek in tematydskrift útbrocht troch de Afûk mei de titel: *No. Gastfrij Fryslân*.

Foar mear ynformaasje kinne jo kontakt opnimme mei: Mirjam Vellinga, projektkoördinator Gastfrij Frysk en Praat mar Frysk fan de Afûk. tel: 058-2343070, m.vellinga@afuk.nl www.gastfrijfrysk.nl

Sprokjen...

Luuster kiender, luuster...

Et lilleke jonge entepiekien

Et was zoemer en zo lekker, buten op et laand! Et graon was gooldgeel, de haever gruuun, et huj ston in oppers op de grune laanderi'jen en daor leup de sturke op zien lange rooie bienen en klepperde Egyptisch, want die tael hadde hi'j van zien moeke leerd. Rondom de akkers en de laanderi'jen toe weren d'r grote bossen en midden in die bossen diepe meren; ja, et was warkelik lekker daor buten op et laand!

Midden in de zunneshien lag een oold laandgoed mit diepe grachten d'r ommehenne en van de muren tot an et waeter gruuiden de blaeder van et groot hoefblad, die zo hoge weren, dat kleine kiender d'r rechtop onder deur lopen konnen: et was daor krek zo wild as in et dichtste bos.

Daor zat een ente op heur nust; zi'j mos heur kukenties uutbruden, mar now hadde ze d'r schone genoeg van, omreden et te lange duurde en ze mar zo zelden bezuuk kreeg. De aandere enten hullen d'r meer van om wat rond te zwemmen in de grachten, dan onder een zoeringblad mit heur snateren te zitten.

Aendelik sprong et iene ei nao et aandere eupen: "piep, piep," klonk et; alle eierdooiers weren levend wodden en stakken et koppien naor buten.

"Vlogge! Vlogge!" zee ze en ze haostten heur wat ze konnen en keken naor alle kaanten. De moeke leut ze kieken zovule ze mar wollen, want gruuun is goed veur de ogen.

"Wat is de wereld toch groot!" zeden de jonge enties, want ze hadden now hiel wat meer plak, as doe ze in et ei zatten.

"Daenken jim, dat dit de hiele wereld is?" zee de moeke-ente, "die gaot vule veerder as de aandere kaante van de tuun, tot op et hiem van de dominee, mar daor bin ik gienertied west. Ik hebbe jim hier toch wel allemaole bi'j mekeer?" De moeke-ente kwam in de bienen en zee: "Nee, ik hebbe ze niet allemaole. Et grootste ei ligt d'r nog; hoe lange zal dat nog duren?"

Now he'k d'r toch haost genoeg van!" En ze gong weer op et nust zitten.

"Hoe in 't, buurvrouw?" zee een oolde ente, die op vesite kwam.

"Et duurt zo lange mit dat iene ei," zee de ente, die op et nust zat. "D'r wil mar gien gat in kommen. Mar now moej' de aanderen es kieken. Bin et niet de alderliefste enties van de wereld " Ze lieken allemaole op heur vader, die smiesterd! Die komt me niet iens fielsesteren."

"Laot mi'j dat ei es bekieken, dat niet basten wil," zee de oolde ente. "Ie kun d'r van op an, dat et een kalkoene-ei is. Ik bin ok es zo veur de gek hullen, mar ik zal je vertellen, dat ik hiel wat uut te staon hadde mit de jonge, want ze bin bange veur waeter. Ik kon ze d'r mar niet in kriegen; ik kwaekte en snaeterde, mar et hulp niks!"

Laot mi'j dat ei es zien! Ja wissezeker, dat is een kalkoene-ei. Laot him mar liggen en leer de aandere kiender mar liever et zwemmen!"

"Ik wil d'r toch nog een betien op zitten blieden!" zee de moeke-ente. "Ik hebbe d'r now toch al zo lange op zeten."

"Doe waj' willen!" zee de oolde ente en gong vot.

Bi'j slot van zaeke bastte et grote ei. "Piep! Piep!" zee et jong en waggelde naor buten, want et was slim groot en onsjog. De moeke-ente keek d'r naor en zee: "Ie bin een alderheiselikst groot entejong. Gienend van de aanderen zicht d'r zo uut. Et zal toch gien kalkoenepiekien wezen? Daor zuwwe vlogge aachter kommen. In et waeter moet hi'j, al moe'k him d'r zels inschoppen!"

De aanderedaegs was et lekker weer, de zonne scheen op alle grune zoeringplaanten. De moeke-ente gong mit heur hiele gezin naor de gracht toe. Plons! Zi'j sprong in et waeter en reup:

"Vlogge! Vlogge!" en et iene jonge entien nao et aandere plompte d'r in; et waeter sleug heur over de kop, mar ze kwammen vot weer boven en dreven zo lekker, de poties gongen vanzels. Ze weren d'r allemaole in; alderdeegst et lilleke grieze entien zwom mit.

"Nee, dat is gien kalkoen!" zee ze. "Kiek es, hoe mooi hi'j zien poten bruukt en wat hooft hi'j him recht. Dat is mien eigen jong. Hi'j is toch eins hiel aorig, aj' him goed bekijken. Vlogge! Vlogge! Kom mit mi'j mit, dan za'k jim in de wereld brengen en je veurstellen op et enteveltien, mar jim moe'n de hieltied vlakbi'j me blieden, zodat gieniene op je trapt, en pas op veur de katte!" En zo kwammen ze op et eneteveltien. Daor was et een kebaol van jewelste, want d'r weren twee gezinnen, die om een aolekop vochten, en langelaeste kreeg de katte him nog.

"Kiek, zo gaot et now in de wereld," zee de moeke-ente en slikte heur de snaevel of, want zi'j wol de aolekop ok wel hebben. "Bruuk now je poten," zee ze. "Zorge, daj' mooi kwaeken en buug mit je hals veur die oolde ente daore; zi'j is de veurnaemste van allemaole hier. Zi'j is van aodel, daaromme is zi'j dikke; en ziej' wel, dat ze een rood baantien om heur pote het? Dat is wat hiel moois en de hoogste onderscheiding die een ente kriegen kan. Dat betekent zovule as dat de meensken heur niet kwiet raeken willen en dat alle meensken en dieren heur herkennen zullen. Veuruit now! Niet mit je poten naor binnen. Een goed opvoede jonge ente zet zien poten veer uut mekeer, krek as vader en moeke. Kiek zo! Buug now mit je hals en zegge: Kwaak!" En dat deden ze; de aandere enten d'r om henne, keken naor heur en zeden hiel luud: "Et is me wat moois! Now krie'we dat stel d'r ok nog bi'j, krek as d'r nog niet genoeg binnen! En foi, wat zicht dat iene jong d'r uut! Dat lao'we niet toe!" En vot-en-daolik vleug d'r een ente op him of en beet him in zien nekke.

"Laot him mit rust!" zee de moeke-ente, "hi'j dot toch gieniene kwaod!"

"Ja, mar hi'j is zo groot en zo reer," zee de ente, die beten hadde, "en daaromme moe'we him mores leren!"

"Jow hebben mooie kiender, moeke!" zee de oolde ente mit et baantien om heur pote. "Ze bin allemaole mooi, op iene nao, die is mislokt. Ik wol, dat jow him over maeken konnen!"

"Dat kan niet, jow genaode!" zee de moeke-ente. "Hi'j is niet mooi, mar hi'j het een echt goed kerakter en zwemt lieke goed as iene van de aandere, ja, ik durve alderdeegst wel te zeggen, een betien beter. Ik daenke, dat hi'j d'r wel deurhenne gruien zal en mittertied wat slaanker wodden zal. Hi'j het te lange in et ei zeten en daaromme het hi'j nog niet et goeie feguur!" En ze plokte him in zien nekke en streek zien veren glad. "Butendat is et een giesp," zee ze, "en et dot d'r dan ok niet zovule toe, ik geleuve dat hi'j stark wodden zal; hi'j zal him d'r grif wel deurhenne slaon!"

"De aandere enties bin mooi," zee de oolde ente. "Doe mar krek aj' thuus binnen en aj' een aolekop vienen, maj' die mi'j brengen!" En zo was et krek as ze thuus weren.

Mar et aarme entien, dat et laest uut et ei kreupen was en zo lillik was, wodde beten en drokt en veur de gek hullen. "Hi'j is te groot!" zeden ze allemaole, en de kalkoene haene, die mit sporen geboren was en him daaromme verbeeldde dat hi'j keizer was, blaosde him op as een schip mit volle zeilen, vleug op him of en kaekelde, dat hi'j d'r een rood heufd van kreeg.

Et aarme entien wus him niet te bargaen, et was slim bedroefd, omreden et d'r zo lillik uutzag en bespottelik maekt wodde deur de hiele entehof. Zo gong et de eerste dag en et wodde hoe langer hoe slimmer. De aarme jonge ente wodde deur alle aandere opjaegd, alderdeegst zien eigen breurties en zussies deden lillik tegen him en ze zeden de hieltied: "Nam de katte je mar mit, lillik spektaokel!" De moeke zee: "Waj' mar hiel veer vot!" en de enten beten him en de kiepen pikten him en et maegien, dat de dieren voeren kwam, schopte him.

Doe leup hi'j vot en vleug over de ofstekking; de voegelties in de bossies vleugen verschrikt op. "Dat is omreden ik zo lillik bin!" docht et entien en dee zien ogen dichte; mar hi'j leup toch mar vot.

Zo kwam hi'j bi'j een grote plasse, waor de wilde enten woonden. Daor lag hi'j de hiele naacht, want hi'j was toch zo mu en verdrietig. Tegen de morgen vleugen de wilde enten op en zaggen de ni'je kammeraod.

"Wat bin ie veur iene?" vreugen ze en et entien dri'jde him naor alle kaanten omme en zee iederiene dag, zo goed hi'j kon.

"Ie bin verschrikkelijk onsjog!" zeden de wilde enten. "Mar dat is oons lieke vule, aj' mar niet in oonze familie trouwen." De stakker! Hi'j docht hielemaole niet an trouwen, as hi'j mar in et riet liggen moech en wat waeter uut de plasse drinken moech.

Daor lag hi'j twie daegen lange; doe kwammen d'r twie wilde mannegiesgaanzen. Zi'j weren nog niet zo hiel lange uut et ei en daaromme weren ze zo kwiek.

"Heur es maot," zeden ze, "ie bin zo lillik, dawwe je wel meugen. Wi'j mitgaon en een trekvoegel wodden? Hier vlakbi'j, in een aandere poele, bin aorige lieve wilde gaanzen, allemaole wiefies. Ie kun daor je gelok perberen, hoe lillik aj' ok binnen."

"Pief, paf, poef!" klonk et opiens boven heur en beide wilde gaanzen vullen dood in et riet daele; et waeter wodde bloedrood. "Pief, paf, poef! " klonk et weer; hiele troepen wilde gaanzen vleugen op uut et riet en doe knalde et weer. D'r wodde een grote jacht hullen; de jaegers laggen om de poele henne, goenend zatten alderdeegst op de toeken van de bomen, die veer over et riet uutstakken. De blauwe damp dreef as een wolke tussen de donkere bomen en bleef boven et waeter hangen; de jachthonnen kwammen deur de modder lopen, plasse, plasse, zodat biezen en riet naor alle kaanten toe uut mekeer beugen. Tot grote schrik van et aarme entien; hi'j dri'jde zien kop omme om die onder zien vleugels te stikken en op etzelde stuit ston een alderheiselikste grote hond vlakbi'j him; zien tonge hong him veer uut de bek en zien ogen fonkelden. Hi'j hapte naor et entien, leut zien scharpe tanen zien, en plasse, plasse, gong hi'j veerder, zonder de ente mit te nemen. "Mit daank an de hemel!" zochtte et entien. "Ik bin zo lillik, dat alderdeegst de hond mi'j niet bieten wil."

En hi'j bleef stille liggen, wiels de haegelkorrels deur et riet goesden en et iene schot nao et aandere klonk.

De dag was al een hiel aende verstreken veur et stille wodde, mar et aarme entien durfde nog niet overaende te kommen; hi'j waachtte nog een stokmennig uren veur hi'j rondkeek en doe leup hi'j zo hadde hi'j kon vot uut de plasse. En hi'j bleef mar lopen, deur et gröslaand en over stoppelvelties. D'r ston zoe'n wiend, dat hi'j muuite hadde om veuruut te kommen.

Tegen de aovend kwam hi'j bi'j een aarmoedig boerehuus; dit was zo bouwvallig, dat et zels niet wus naor wat kaante et ommevalen zol en zodoende bleef et mar staon. De wiend gierde zo om et entien henne, dat hi'j even zitten gaon mos om mar niet vot te wi'jen. Et wodde hoe langer hoe slimmer, mar doe vernam hi'j, dat de deure uut et hingsel hong, zo schieve, dat et entien deur de spleet naor binnen sloepen kon.

Hier woonde een oolde vrouw mit heur katte en heur kiepe; de katte, die ze

"Zeuntien" nuumde, kon een hoge rogge opzetten en blaozen; hi'j kon ok vonken schieten, mar dan mos ie him tegen de draod in over zien haoren strieken. De kiepe hadde hiel kleine, kotte poties en daarom wodde ze "Kukeleku-kortbien" nuumd; zi'j legde een protte eier en de vrouw hul van heur as van heur eigen kiend. In de morgen ontdekten ze et vremde entien, de katte begon te blaozen en de kiepe te kaekelen.

"Wat is d'r gaonde?" zee de vrouw en keek es rond, mar ze kon niet slim goed kieken en daaromme docht ze, dat et entien een verdweelde vette ente was. "Dat is een zeldzeme vangst!" zee ze. "Now kan 'k ente-eieren krieggen, as et mar gien giesp is. Dat moe'we eerst mar es onderzuken."

En zo wodde et entien veur drie weken op proef neumen, mar d'r kwam gien ei. De katte was de heer des huizes en de kiepe was de mevrouw en zi'j zeden de hieltied mar: "Wi'j en de wereld," want ze mienden, dat zi'j de helte d'r van weren en nog wel et alderbeste pat. Et entien vun, dat ze van een aandere miening wezen kon, mar dat duldde de kiepe niet.

"Kun ie eier leggen?" vreug ze.

"Nee!"

"Wi'j' dan je snaevel wel es holen!"

En de katte zee: "Kun ie een hoge rogge opzetten, blaazen en vonken schieten?"

"Nee!"

"Dan maj' gien miening hebben as aanderen praoten!"

En et entien zat in een hoekien en hadde et laand. Doe gong hi'j daenken an de frisse locht en de zunneshien; hi'j kreeg zoe'n gloepense nocht om op et waeter te drieven, dat hi'j et langelaeste niet laoten kon om et tegen de kiepe te zeggen.

"Wat bezielt je?" vreug die? Ie hebben niks te doen, daaromme kriej' die nukken. Legge eier of blaoze, dan gaot et over!"

"Mar et is zo lekker om op et waeter te drieven," zee et entien. "Et is lekker om et waeter over je kop te kriegen en naor de bojem te duken."

"Ja, dat is hiel plezierig!" zee de kiepe. "Ie bin, geleuf ik, gek wodden. Vraag es an de katte, hi'j is de knapste die ik kenne, as hi'j d'r van hooft om op et waeter te drieven of onder te duken. Over mezels zuwwe et mar niet hebben. Vraag et oonze baozinne, de oolde vrouw. D'r is gieniene op disse wereld zo verstaandig as zij! Daenk ie, dat zij d'r wille an het om te drieven en waeter over heur heufd te kriegen?" "Jim begriepen et niet!" zee et entien.

"As wi'j je niet begriepen, wie dan wel? Ie willen toch niet verstaandiger wezen as de katte en de vrouw, om van mezels mar te zwiegen? Schep niet zo op, kiend, en dank je Maeker veur al et goeie, dat Hi'j veur je daon het. Bi'j' niet in een waarme must kommen en hej' gien gedoente mit iene, waoj' wat van leren kunnen? Mar ie praoten onzin en et is niet aorig om mit jow omme te gaon. Mi'j kuj' geleuven, ik mien et goed mit je; ik zegge je onangenaeme dingen en daordeur leer ie je waore vrunden kennen! Zorge now mar, daj' eier leggen en leer blaazen of vonken schieten! Dan bi'j' temeensen iene."

"Ik geleuve, da'k de wiede wereld mar in gao," zee et entien.

"Ja, doe dat!" zee de kiepe.

En zo gong et entien vot; hi'j dreef op et waeter, hi'j deuk onder, mar omreden hi'j zo onsjog was, leuten alle dieren him links liggen. Et naojaor kwam, de blaeder in de bossen wodden geel en bruun, de wiend kreeg ze te pakken, zodat ze ronddaansten, en daarboven in de locht zag et d'r koold uut; de wolken veurspelden haegel en snij en op een hekke ston een raeven en die reup: "Au! Au!" van klaorebaore koolde. Et was om te bevriezen; et aarme entien hadde et warkelik niet best.

Op een aovend, doe de zonne prachtig ondergong, kwam d'r een hiele zwaarm mooie grote voegels uut de bossies. Et entien hadde nog gienertied zokke mooie voegels zien: zij weren glaanzend wit mit lange buugzeme halzen; et weren zwanen. Ze maekten een hiel nuver geluud, spreidden heur prachtige lange vleugels uut en vleugen vot uut de koolde streken naor waarme lanen, naor meren, die niet bevreuren weren. Ze stegen zo hoge, zo hoge, dat et et entien haost tevuile wodde; hi'j dri'jde as een rad in et ronte op et waeter, rekte zien hals veer uut naor de zwanen en stootte een galp uut, zo hadde en vremd, dat hi'j d'r zels bange van wodde. Oe, hi'j kon die mooie, gelokkige voegels niet vergeten. Doe hi'j ze uut et gezichte verleuren hadde, deuk hi'j hielemaole tot op de bojem, en weer boven kommen, was hi'j hielemaole butenr himzels. Hi'j wus niet hoe die voegels hietten en waor ze henne vleugen, mar toch hul hi'j van ze, zoas hi'j nog gienertied van iene hullen hadde. Hi'j was hielemaole niet jeloers op die voegels: et kwam niet bi'j et entien op om him zoks te weensken; hi'j zol al best bliede wezen, dat aarme lilleke dier, as de enten him in heur midden duld hadden.

En et wodde toch zoe'n koolde winter; et entien mos in et waeter ommezwenmen om te maeken, dat dit niet hielemaole dichtevreur, mar iedere naacht wodde et gat, waor hi'j in rondzwom, kleinder; et vreur dat et kraekte, et entien mos de hielied zien poten bruken om te maeken, dat et waeter niet hielemaole dichte raekte; langelaeste wodde hi'j mu, lag hiel stille en vreur zo vaaste in et ies.

In de vroege morgen kwam d'r een boer, die et entien zag; hi'j sleug mit zien klompe et ies stokkend en dreug et besien naor huus, naor zien vrouw. Daor kwam et weer bi'j. De kiender wollen d'r mit speulen, mar et entien docht, dat ze him kwaod doen wollen en kwam in zien angst in de melkbusse terechte, zodat de melk in de kaemer in de ronte patterde; de vrouw raosde et uut mit heur hanen in de hoogte, en doe vleug et in de bottertonne en daornao in de maeltonne. Wat zag hi'j d'r uut!

De vrouw raosde weer, ze sleug d'r naor mit een tange en de kiender leupen mekeer omveer om et entien te vangen, ze lachten en raosden! Gelokkig mar, dat de deure eupenston; et entien vleug naor buten, tussen de bossies deur in de vas valen sni'j, en daor lag et as in een winterslaop.

Mar et zol al te droevig wodden a'k vertelde over de nood en de ontbering, die de ente deurstaon mos in die hadde winter. Hi'j lag in de plasse tussen et riet, doe de zonne weer waarm begon te schienen: de leeuweriken zongen, et was lekker veurjaor.

Doe sleug et entien inienend zien vleugels uut, ze roesden starker as eertieds en dreugen him mit kracht vot, en veur hi'j et zels deur hadde, kwam hi'j in een grote tuun terechte, waor de appelbomen in bluui stonnen en de seringen an lange grune toeken over de sloden hongen.

Hier was et toch zo lekker, zo fris, zo meitiedsachtig!

Kotbi'j kwammen drie mooie witte zwanen uut et kreupelhooft; zij roesden mit heur veren en dreven locht op et waeter. Et entien kende de prachtige dieren en wodde deur een vremde droefhied bevaemd.

"Ik wil naor die keuninklike voegels toe vliegen en ze zullen mi'j doodbieten, omreden ik, die zo onsjog bin, heur durf an te naoderen. Mar dat dot d'r niet toe! Beter deur heur ommebrocht te wodden, as deur de enten beten, deur de kiepen pikt en deur et maegien schopt te wodden, dat op de hoenderhof past, en bi'j de winterdag gebrek te lieden."

Et entien vleug et waeter in en zwom naor de prachtige zwanen toe, die mit roesende vleugels op et entien toescheuten. "Maek me mar van kaant!" zee et aarme dier, beug de kop naor et water en waachtte de dood of. Mar wat zag et daor, in et heldere waeter? Zien spiegelbeeld! Mar hi'j was gien lompe, zwatgrieze, lilleke voegel meer; hi'j was zels een zwaan!

Et dot d'r niet toe aj' in een entehof geboren binnen, aj' mar uut een zwane-ei kommen binnen.

Hi'j was bliede om alle nood en wederweerdigheden, die hi'j beleefd hadde; now wardeerde hi'j juist et gelok dat now op him toekwam. De grote zwanen zwommen om heur ni'je makker henne en aaiden him mit heur snaevels.

D'r kwammen kleine kiender de tuun in, ze gooiden brood en korrels in et waeter en de kleinste reup: "D'r is een ni'je!" En de aandere kiender jubelden mit: "Ja, d'r is een ni'je bi'j kommen!" en ze klaptten in de hanen, ze daansten in et ronte en leupen naor heur vader en moeke. D'r wodden brood en koekies in et waeter gooid en ze zeden allemaole: "De ni'je is de mooiste! Zo jong en zo prachtig!" En de oolde zwanen beugen diepe veur him.

Doe vuulde hi'j him slim verlegen en steuk zien kop onder de vleugels; hi'j wus niet hoe hi'j et hadde, hi'j was al te gelokkig, mar hielemaole niet groots, want een goed hatte wodt gienertied groots. Hi'j docht d'r an hoe hi'j vervolgd en uutlachen was en heurde now iederiene zeggen, dat hi'j de prachtigste van alle prachtige voegels was. En de seringen beugen mit heur toeken tot in et waeter naor de jonge zwaan toe en de zonne scheen zo waarm en zo goed. Doe roesden zien veren, de slaanke hals verheef him en uut de grond van zien hatte jubelde hi'j: "Van zovule gelok heb ik niet droomd, doe ik et lilleke jonge entien was!"

Vertaeld deur: Vertaelmesienegien

Doukies...

As 'ie doukies klaor is kan et oons vanzels zomar overkommen.
We zien de kraantekop in de LC en in de Stellingwerf al veur oons:

De Taelpelisie het saemen mit et COC, de Rooie Vrouwen
en de Bond van Atheïsten
de Stellingwarver Biebel in beslag neumen...!

Kursus Stellingwarfs (9)

Zo om et aandere jaor wodt d'r deur de Schrieversronte een kursus Stellingwarfs veur beginners geven. Van de kursus in de winter van 2002/2003 hewwe een verslag van iene van de dielnemers (*W. van Viene*) liggen dawwe de kommende maonden hier in een dikke tien ofleverings ofdrokken. De meeste taelflaeters hewwe d'r mar gewoon in staon laoten...

'k Wil 't niet tot mien gewoonte rekenen om te laete op een ofspraoke te kommen, mar soms is 't niet anders. Zoas vandaege. As kleine zelsstandige weren wi'j, mien maegien en ikke, vandaege naor een -veur oons slim belangrieke- klus in Ermelo op 'e Veluwe west. Doe wi'j om goed zes ure daor weg gongen raekten wi'j nogal vertiesd in langrekte riegel van auto's bi'j Zwolle. Jaoren leden was dat allienig nog mar een perbleem in et westen van 't laand. Tegenwoordig koj' 't hier in oonze kontri'jen ok hoe langer hoe vaeker tegen. 't Hul wel in da'k krek om halveachten thuus kwam. Nao da'k gauw nog wat spullegies uutlaeded hadde, bin'k vlogge naor Berkoop reizigd. Iedereiene was d'r vanzels al en Henk Bloemhoff hadde 't hoogste woord. Dat zol disse aovend ok zo blieven.

An de haand van een pepieren schema over de germaanse indielings van taelen en dialekten het Henk oons perbeerd uut te leggen hoe as wi'j an oons Stellingwarver spraoke kommen. Hi'j begon zoe'n twie tot drieduzend jaor veur Christus mit 't Oerindoëuropees. Tot die groep beheuren o.e. et Letien, Grieks, Sanskrit, Keltisch en zo meer. Rond ongeveer 500 veur Christus nuumt hi'j 't Oergermaans as een bekende tael. An et begin van oonze jaortelling hiet et Oergermaans dan, et Gemiengermaans. Alweer zoe'n 500 jaor veerder ontstaon daorvan dan et Oeroostgermaans mit et Gotisch as veurbield. Et Oer noordgermaans mit de Oldnoorse taelen die heur veerder ontwikkelden tot de tegenwoordige skandinavische taelen. Wi'j volgden et Oerwestgermaans dat even laeter et Ooldwestgermaans nuumt wodde.

Dit Ooldwestgermaans bleef in de binnelanen bestaon as niet-ingweoons Westgermaans. Deur invloeden van kustbewoners en deur stammevorming ontston d'r ok een ingweoons Westgermaans. Zo tussen vuufhonderd en duzend jaor nao Christus is et niet-ingweoons Wgm. verwodden tot de Ooldhoogduutse en de Ooldnederfrankische dialekten. Uut et Ooldhoogduuts komt laeter et Ni'jhoogduuts en et nowdaegse Standerdduuts. De Ooldnederfrankische dialekten splissen zich dan op in twie stomings. Et Oost mit et Rijnlaans en Limburgs, en et West mit Braobaans en Utrechts as dialekten. Wi'j, as Stellingwarvers, vervolgen oons pad mit de ingweoons Westgermaanse stroming die in diezelde tied oppat wodt in: Ingweoonskust-, Ooldsaksich-, Ooldfries- en Angelsaksisch dialekt.

Uut et Ingweoonskustdialekt is laeter et Zeeuws-Hollaans en et Vlaams ontstaon. Rond die tied -et jaor 1600- is ok et Algemien Beschaafd Nederlaans ontstaon. Ooldfries is verwodden tot de Ni'jfriese dialekten, en et Angelsaksisch tot et Standerd Ingels mit heur verschillende dialekten. Et Stellingwarfs ten slotte komt as Noordoostelik dialekt vot uut et Oold-saksich.

Van 't begin tot an et aende koj' an Henk vernemen dat dit terrein zien wark, en meer nog, ok zien grote hobby was. Tussen de opsommings deur, hadde Henk soms mooie anekdotes die veulal begonnen mit "Jow moe'n je veurstellen dat in die tied.....".

Nao dik een ure an't woord west te hebben, donkt mi'j dat Henk now wel haost es een druge mond hebben zol; en zin hebben zol an koffie. Now, dat mos dan mar vlogge even, mar aenliks was d'r gien tied veur. Al onder de koffie pakte hi'j zien 'gele boekien' en begon op bladziede vierentwintig mit zien uitleg over muulike verbiendings en zo. Veerder kwammen de verklein- en warkwoordsvormen an bod. De persoonsvormen vleugen in zoewel de tegenwoordige tied as de verleden tied deur de kaemer, krek as de gebiedende wieze en de deelwoorden. Gelokkig veur oons is Henk zien 'gele boekien' niet al te dikke (dan zol 't vanzels ok een 'geel boek' nuumd wezen), zodat hi'j ofsleut mit de heufdvormen van de sterke en onriegelmaotige warkwoorden.

As een echte schoelemeester mos d'r vanaovend toch ok nog even een diktee an te pas kommen. Eerste zinnegien: D'r staot niet vule waeter in de vaort, mar bij de sluus is et wel diepe, now? De volgende: Aj' in de baarm staon en een lange stok in de hanen holen, kuj' de bojem iens niet raeken. Zo gong dat nog een schoffien an. Bij een protte woorties is't de bedoeling daj' d'r instinken mit et verkeerd schrieven van de "ae" en de "ao" klaank. De dubbele punties op de "ö", "mi'jen", "hujjen", "goenend", "zoenend" en "een wiefien die in de zonne ligt te blaekeren"; allemaole instinkerties! Op 't zelde pepiertien stonnen nog meer riegelties. Die mossen wi'j mar mitnemen naor huus, as huuswark. En et huuswark van de veurige weke mossen wi'j mar op een staepeltien leggen. Dat zol Henk dan gaondeweg de kommende weke wel even naokieken.

W. van Viene (28-03-2002)

Stellingwerfer beslút mei net yn de Steaten...

It amendemint dat ynbrocht waard troch Pieter Jonker wie opstelt yn it Stellingwerfsk. Nei de beoardieling troch de foarsitter is konklúzje dat it wol ûnderdiel wie fan de rieplachting mar net foldie oan de wetlike easken. It moast oersetten wurden yn it Frysk of Hollânsk. Pieter Jonker hat it doe mar gau yn it Frysk oersetten. Mar wei wolle jimme de Stellingwerfer tekst net ûnthâlde, want streektalen binne foar de PvdA Fryslân ûnderdiel fan ús totale Fryske wezen.

Perveensiaole Steoten van Friesland besluten:

1. Veuralsnog in te stemmen mit de ni'je sportnota 'Sport beweegt Fryslân 21010-2013' en eerst alliend rekening te hollen mit de finansiële konsekwensies veur et jaor 2010;
2. Verzuken et Kollege van Dippeteerde Staoten op basis van disse ni'je sportnota veur de begrotingsvergeerdering in 2009 een jaorpergramme 2010 veur te leggen an de Staoten ter goedkeuring, dat toetsber is.

It amendemint is oernaam troch it kolleezje en dermei is it dochs noch in bytsje in Stellingwerfer beslút!

14-05-2009

(Zuuk de fouten in dit kraantebericht, liekewel in 't Frysk as in et Stellingwarfs.)

Minsn' van daorginsn'...

Dee Minsn' Van Daorginsn'

In Afrika wonen de negers 'em ze mi'j verteld, 'k wol wel ies kieken bi'j dee minsn' daorginsn', 'k wol wel ies mit ze praoten, ze gaon daorginsn' elke dag op Safari 'eb ik mi'j laoten vertellen, liekt mi'j wel vervelend, 't wordt zo'n sleur..., ja ik wol wel ies kontakt 'em mit dee minsn' daorginsn', maor dat vaalt neet mit, ook zeên' ze dat ze daorginsn' 'onger 'em, dat kuj oe toch aoste neet veurstellen, een olifant weegt meer as ander'alve tonne, kan zo'n dorpien toch wel een jaor van leêm?, of neet soms?, of zol 't wat aandars weên?, 't is daorginsn' ook dröge stund lest in de kraante en dat is verrekte beroerd veur dee minsn' daorginsn'.

Ja..., 'k wol wel ies kieken bi'j dee minsn' daorginsn', mit eigen oôgn' kieken en dan zo'k ze leren omme snooken te strikken mit keuperdraod en ik zol ze vertellen 'oe ze paling mosn' poeren en vertellen woar ze de dikste blei'n konn'n vangen en ik zol ze nog veule veule meer vertellen.

Ik zol die minsn' daorginsn' vraogn om mit mi'j mit te gaon, ik zol ze mitnemen in mien punter en dan zow anleggen bi'j 't café van Zwarte Klaas en wi'j zoln' saems olde klaore drinken en proosten op vriendschap en geluk, maor dat zal d'r wel neet inzitten mit dee minsn' van daorginsn'. Klaas ziet mi'j al koom', 'k 'eb 't neet zo op Klaas, i'j 'ef een 'ekel an negers en i'j ef t'r nog nooit ene ezien, vremd, of neet soms?, ik zegge Klaas jonge d'r bin meer zwarten as witten, maor dan lacht ie maor wat en ak dan zegge., Klaas wi'j moên ies wat meer an dee minsn' van daorginsn' denken, dan lacht ie maor wat en zeg neem nog een oorlam, 't is zowat sluitingstied.

't Is wat mit al dee minsn' van daorginsn', ze gaon teêngswoordig al naor de maone, 't kost miljoonen en over dee minsn' daorginsn' deinkt gien staarveling nao, ik 'ebbe makkelijk praoten, ik doo d'r ook niks an, ja d'r een betien over praoten, maor wat moêi aandars?

Soms ak de netten binn'n 'aele, dan deink ik wel ies, 'oe zolt daor now weên'?, stao ik te vleuken ak maor een paer vissien vange en daor vangen ze maonden niks, jao ik stao d'r vaeke bi'j stille, maor dat 'elpt gien moer..., d'r allennig bi'j stille staon daor 'em ze niks an..., dee minsn' van daorginsn'

Kniggien

weten of daenken...

toekomstige of toekomstige tied

et zal morgen gebeuren (daenken) vs. et gebeurt morgen (zeker weten)

et boek zal verschiene (daenken; ttt) vs. et boek verschieent (zeker weten)

et boek zol verschiene (daenken; vtt) vs. et boek verscheen niet (zeker weten)

De schaemte van et Stellingwarfs

Et Stellingwarfs heurt tot et Nedersaksisch, een verzaemelnaeme veur dialekten die in Grunningen, Drenthe, Overiessel, Gelderlaand en Frieslaand praot wodden. De Europese Unie het et Nedersaksisch in et Europees Haandvest veur Regionaole en Minderheidstalen erkend as minderheidstaal [et Haandvest is een verdrag van de Raod van Europe, niet van de EU].

De overienkomst bepaolt dat et Nedersaksisch ok et Fries promoot en steund wodden moet deur de Nederlaanse overhied. Et Fries het as twiede riekstaal een hogere staotus, liekegoed in et Haandvest as in de Nederlaanse wetgeving. Et Fries vaalt onder Diel III, et Nedersaksisch onder diel II. Dat stikt de Nedersaksen. Veural in de Stellingwarven.

"We moe'n niet waachten tot de tael uutstarft. Zo veer komt et dommiet wel", zegt hooglerer Reeker. Hi'j voegt d'r an toe dat et niet alliend een zaeke van de regering is. "Waoromme juichen de Friezen et Stellingwarfs niet toe? Zi'j staon niet in heur hanen te klappen. Zi'j bin netuurlik groots op heur tael, mar de grootsighied op et iene zol kombineerd wodden moeten mit respekt veur et aandere."

Ok op onderwiesniveau wodt andacht besteded an de streeктаelen, weliswaor in et iene gebied wat meer as et aandere. De gemienten Oost- en Stellingwarf-Westaende bin hier nog et verste mit. Hier wodt sund 1988 op de basisschoelen et vak hiemkunde geven, as alternatief veur et Fries. Et vak het tot doel om kiender kennis maeken te laoten mit de tael en omgeving.

In de aandere Nedersaksische regio's wodt soms, veurnaemelik op projektbasis, andacht besteded an et Nedersaksisch. Hier is de eigen streeктаel niet verplicht. De Twentse streeктаelfunktionaoris Bert Groeshengel: "Kiender kun een streeктаel beter thuis leren. Ie kun et ze niet opdringen. De wil om de tael te praoten moet van huus kommen."

De Achterhoekse streeктаelkonseulent, Geert Roelofs, is wel veur een verplichte opnaeme van et Achterhoeks in et basisonderwies. Op dit mement is hi'j doende om mit leerlingen van de plaetselike pabo een projekt op te zetten. "We bieden de basisschoele gedichies in et Achterhoeks an. De kiender kun hier tekenings bij maeken. Dat gaot allemaole goed, mar wi'j bin ofhaankelik van de vraoge van de schoelen. Verplichte andacht in et onderwies bödt vule meer meugelikheden."

Bloemhoff daenkt dat et Nedersaksisch binnen twee jaor onder Diel III erkend wodden kan. "We bin d'r op et heden hadde mit doende. Ik hebbe d'r wel fedusie in." Reeker is minder optimistisch: "In 1995 beloofde de regering binnen een jaor meer dudelikhied. We bin now elf jaor veerder en d'r is nog niks van de grond kommen. Et zol goed wezen. Et Nedersaksisch verdient die erkenning."

Uut de kraante van 7 april 2006

Nedersaksisch waor et kan (6)...

Even tussendeur...

Neffens een bericht op de webstee van de sSr is de besluitvorming van de legere overheden - Gemienten en Perveensies - over de erkenning veur et Nedersaksisch - waor et Stellingwarfs toe heurt - onder Diel III, zo goed as rond.

Et enthousiasme van oonze beide Gemienten waor oons hier tiedinge van daon wodt moet trouwens wel wat nuanseerd wodden want in de laeste Keunst- en Kultuurnota hebben de beide Gemienten zegd dat ze op zien uterst nog iénkeer flink heur best doen wollen en daornao zollen ze et lichtkaans veur altied zitten laoten. De beide Perveensies Gelderlaand en Overiessel bin ok positief veur, en mit Grunningen zal et - van 't zoemer nog - ok wel loslopen, zo wodt d'r zegd. Drente het nog wat meer tied neudig. Dat zal bi'j et spullegien heuren. Al te vule enthousiasme deur iederiene wekt vaeks achterdocht...

Dat al disse perveensies (ik heur Fryslân niet!) akkoord gaon, wil vanzels nog niet alles zeggen. Et is bi'j slot van zaeke et Riek die de daodwarkelike anvrage bi'j Europe doen moet en daor - bi'j et Riek - is dan ok et grootste perbleem te verwaachten. Et Riek zal him niet drok maeken as et Stellingwarfs now wel of niet op schoelen onderwezen wodt (hoewel ze daor niet iens slim veur wezen zullen). Et Riek zal et best vienen as de burgers een brief naor de Gemienten en Perveensies in heur eigen taeltien schrieven willen (hoevule kun dat?). Nee, et gaot et Riek veural om de neudige anpassings in wet- en regelgeving, en op et twiede plak om de centen. En over die besluitvorming bi'j et Riek, daor bin ik nog lange niet gerust op...

De heren Herwijer en Jans (mar ok Bloemhoff) bin dudelik. Et liekt heur niet neudig dat d'r wet- en regelgeving anpast wodden moet. Et Riek kan et allemaole wel an de legere overheden (en bestaonde instituten) overlaoten en dan komt et allemaole wel goed, zo stellen de beide in heur repot 'Nedersaksisch waar het kan'. Dat mag zo lieken - naachs bin de meerste verkeerslochten ok niet neudig - mar hier daenkt et Riek vaast aanders over. D'r wodt wel zegd dat de Taelunie (adviseur van et Riek op dit terrein) doedertieden ok niet veur et Fries as twiede tael in Nederlaand was. Mar die Taelunie is doe niks vraogd. Dat zal now wel aanders kommen te liggen. Ik neem zomar an de Taelunie negatief adviseren zal (de sSr adviseerde de Gemienten ok negatief over een Stellingwarfse biebelvertaeling). Dan kun d'r ok nog pattie Ministeries dwasliggen en wodt et al-mit-al niks. Dat is gien doemdaenken, mar meer realistich as et - mit de mond - niet te temmen enthousiasme van Herwijer, Jans en Bloemhoff, mit alle respekt...

Piet Bult

PS: De jury hadde et bi'j de uutrieking van H.J. Bergveldpries an de sSr trouwens ok over verplichtings; niks ambisies...

Kontekwiel...

Opoe van de Kaampe

Kontekwiel

Mucus Aqua in 't Latijn

Gelukkig komp Kontekwiel vandaeg de dag neet zo veule meer veur en as 't dan al ies veurkomp, dan 'eur ie d'r weinig over, de mins'n skaem' zich d'rr veur en praoten d'rr liever neet over. Toch kuj 't-vaeke wel an ze zien, 'd-oông staon dan wat dof en ze kieken wat bleekies too en 't-aargste is, ze lopen een beetien wiedbeens.

Van Kontekwiel (Mucus Aqua) daor wus Opoe ook 't-fiene neet van, maor ze kon zich nog wel vaeg 'errinner'n, dat er vrogger ies een kontekwiel 'h-epudémie veur 'ekeum' was en dat in 1927 Appe de Broeserd uut Blesdieke 'et waarskienlijk 'ad 'ef., Appe 'ef weken laank mit een luier omme 'eleupen

Kontekwiel is 'eel verraoderlijk en veur dat aj 't-weten 'ef 't oe te pakken, ie kun' d'r niks an doon, 't dot ook gien piene of zo, nee dat gelukkig neet..., maor 't lop oe d'r zo uut, ie kunn'n 't-neet teûg'n 'oln, 't-is een 'eel gemeen gootien en 't krop overal tussen., 't-is net kroepölie.

Een inwoner van Fochteloo
Kreeg zomaor kontekwiel kudo
I'j kocht de pempers per dozien
En waste zien konte boom'dien
Ook 'öl i'j alles 'eel steriel
Maor 't-ölp geen moer teëng
kontekwiel

Giele van de Kaampe

Kontekwiel skiënt ook best wel 'anstekelijk" te weên., Opoe zee welies, aj mit mekaere bellen kuj 't-al kriëng., maor dat geleufde gien minse.

As wij ons vrogger ies anstelden en neet naor skole wol'n, dan zee Opoe kom op, neet zo kienderachtig doon, ie 'em toch gien kontekwiel, now dan wol'n wij wel, want op kontekwiel daor zat geen ene te wachten.

Soms zie ze welies wiedbeens lopen in de stad, deink dan neet direct dat zo'n ene dan kontekwiel 'ef., dat 'oeft 'elemaole neet., maor 't-kan netuurlijks best, maor nooit vraôgn 'eur., nooit 'ardop vraôg'n..., "i'j joh 'ej soms kontekwiel?", want veur dat aj 't-weten kriej een klap veur de kop, want kontekwiel patienten moêi mit rust laoten, ze bin welies wat aggressief en omdat ze zich d'r aarg veur skaêm', kan 't-welies verkeerd oflopen.

Ondaanks dat kontekwiel nog maor sporaodisch veurkomp, 'ef opoe toch maor uut veurzorg een middeltien bedocht, een middeltien, dat volgens 'eur good mot waarken.

Snipper 2 grote siepels fien (nog fiener as op zolte 'ering) en meng 'ier 1 fiengestaamp knoflookteentien deur'enne., maek vervolgens 'ier van een bultien, bi'j veurkeur op een glad oppervlak, bi'jveurbeeld op de keukentaofel en gao 'ier dan een 'alluf uurtien mit de blote konte op zitten en dit 3 keer per dag 'eraelen....'t Verfrist en maekt kontekwiel draeglijker

Appe de Broeserd 'ef meer as
4 weken last 'e'ad van
kontekwiel.

En....i'j 'ef de rest van zien
leem' wiedbeens eleupen

Opoe's recept'n omme de weke in 't-programma 'ei-j 't wel 'e'eurd? Op dat Sttenwieker radiogie

Volksverhaelen... (2)

In 1995 stuurde Jannie D. uut Wolvege veur de Oolde Pookpries zoe'n 120 mit de haand schreven bladzieden in van een vertaeling van 'Bekende oude volksverhalen'. Jannie het doe liekewel de pries niet wunnen, dat wodde Jan Oosterhof van Steggerde doe. In een brief van de 'Warkgroep Oolde Pookpries' wodde Jannie liekwels slim prezen veur heur wark en ze zollen et prachtig vienen as heur vertaeling nog es op de legere schoelen inzet wodden kon bi'j et vak Hiemkunde. Daor is neffens oons an now toe niks van kommen mar wi'j vienen de verhaelen ok best de muute weerd. Disse maond et eerste verhael...

Van de moes, die veur heur jong een priestergezing zingen laoten wol...

Moeke Moes was slim bedroefd. Heur jong was ziek.

"Et zol mooi wezen," docht ze, "as d'r een priestergezing an et beddegien zongen wodde." En doe gong ze op pad om een priesteres te vienen. Mar die zag ze niet zomar ien-twie-drieje. Ze kwam wel een buffelkoe tegen.

"Beste buffel," zee moeke Moes, "kun ie een priestergezing zingen? Mien kiend is ziek, dat zo doende..."

"Dat kan ik wel," zee de koe.

"Laot dan es heuren," zee moeke Moes. De buffel loeide een peer noten.

"Och nee! Och nee!" reup moeke Moes. "Je stemme klinkt rimpend en hadde. Mien kiend zol d'r nog zieker van wodden as dat et al is!" Ze leup hadde deur en kwam een peerd tegen.

"Lief peerd," vreug ze, "kun ie een priestergezing zingen?"

"Netuurlik wel," zee et peerd. "Wi'j' et heuren?"

"Da's goed," zee moeke Moes. Et peerd hinnikte luud.

"Och nee, dat is niks!" reup moeke Moes. "Et klinkt niet mooi!" Ze stapte vlogge deur. Even laeter kwam ze een varken tegen.

"Dik, vet varken," vreug ze vrundelik, "mien kiend is ziek. Zol ie een priestergezing zingen kunnen?"

"Ik daenke da'k dat wel kan," zee et varken. "Luuster mar es." Et varken knorde een keermennig.

"Nee, nee!" reup moeke Moes, slim schrokken. "Et geluud dat ie maeken dot mi'j zeer an de oren. Mien kiend zol d'r nog zieker van wodden as dat et al is." Moeke Moes stapte vlogge weer veerder en kwam bi'j een geite.

"Beste geite," zee ze, "kun ie misschien een priestergezing veur mien zieke kiend zingen?"

"Ik wil et wel es perberen," zee de geit. "Luuster mar." De geite blèrde d'r lustig op los.

"Och nee! Och nee!" reup moeke Moes. "Dat klinkt niet mooi en zachies. Mien kiend zol dat geluud niet an 't heufd verdregen kunnen..." Doe kwam ze bi'j de jaorvoegel.

"Lieve jaarvoegel!" reup moeke Moes. "Mien kiend is hiel slim ziek. Kun ie een priestergezang zingen? Ik zol je slim daankber wezen." De jaarvoegel leut zien stemme heuren. Mar ok dat geluud leek moeke Moes niks toe. Vlogge leup ze deur en kwam een katte tegen.

"Beste katte," zee ze, "mien kiend is slim ziek. Kun ie misschien een priestergezang zingen? Ik daenke, dat dat et beter maeken zal."

"Ik wil et perberen," zee de katte en hi'j miauwde zaachte.

"Dat vien ik een mooi en zaacht geluud," zee moeke Moes. "Och, lieve katte, gao ie mit mi'j mit naor mien huus en zing daor veur m'n zieke kiend een priestergezang."

"Dat wil ik wel, heur," zee de katte. "Mar dan moet hiel je familie d'r bi'j anwezig wezen en ie moe'n ok een lekker maol toemaeken, want ik neem mien hiele familie mit, zo doende." Zoas de katte et wol, zo gebeurde et ok. Doe alleman in et huus van moeke Moes anwezig was, gong de katte bi'j et zieke kiend zitten.

"Laot alle moezen stille wezen en mit de ogen dichte naor mien priestergezang luusteren," kommedeerde hi'j moeke Moes nog even. Die brocht de bosschop rad over. De katte waarschouwde onderdehaand de aandere katten. Hi'j zee:

"Zo gauw ik begin te zingen, valen we an. Begrepen? En daenke d'r omme, dat d'r gien ien moesien ontkommen mag. We eten ze allemaole mit huud en haor op!" Even naotied klonk een zaacht miauwen. Doe vullen de katten de moezen an. D'r ontsnapt mar een peer. Gelokkig mar, aandere weren d'r now hielemaole gien moezen meer west.

Vertaeling: Jannie D.

Zo gaot et hiel hadde...

Et is 7 april 2006: *"Bloemhoff denkt dat het Nedersaksisch binnen twee jaar onder deel drie erkend kan worden."*

Uut diezelde tied: *"Waarom juichen de Friezen het Stellingwerfs niet toe? Zij staan niet in de handen de klappen."* zee H. Bloemhoff in de LC van 7 april.

B.J. Postma: *"Doe't wy op 'e eigentalige wetternammen út wiene, hawwe wy de rieden yn Oosterwoolde en Wolvege oan west om de Stellingwarver nammen, lykas Linde en Appelschester Vaort, 'Foar of tsjin', fregen b. en w. en oan de Schrieversronte. 'Foar', wie it andert, en mear hawwe wy fan Bloemhoff-en-dy net fernommen."*

Een jaor laeter (2007) webstee sSr: *"Daornao wodde ofscheid neumen van Klaas van Weperen uut Wolvege. Van Weperen dee zes jaor de koördinaosie van de sutelaktie; ieder jaor bin d'r zoe'n 80 vri'jwilligers veur in et spier."*

En weer een jaor laeter (2008) uut et i-dagboekien van Johan V.: *"Gisteraovend was et een betien een dieptepunt in de geschiedenis van de sutelaktie: d'r deden mar 9 meensken mit..."*

Hond...

“Ga weg viezerik,” roept mijn broer tegen onze hond als deze bij binnenkomst tegen hem opspringt. Deze reactie vind ik als hondenliefhebber niet gewoon. Onze Flatcoated Retriever is mede door een gehoorzaamheidskursus redelijk onder appèl. Alleen bij binnenkomst wil ze zich wel eens laten gaan. Kwispelend met de staart en het liefst een speeltje in de bek rent ze de bezoeker soms iets te enthousiast tegemoet. Schenkt deze Nimbo echter even aandacht door haar over de kop te aaien, dan gaat ze direct daarna haar mand weer opzoeken. Wel houdt ze met haar prachtige bruine ogen alles in de gaten, zelfs als ze slaapt blijft ze waakzaam. Door de jaren heen ontstaat er tussen mens en hond vaak een wederzijdse band van genegenheid en vertrouwen die bij mensen helaas vaak afwezig is.

De liefde voor een hond kan echter ook te ver gaan. Zo denk ik aan mijn vroegere buurvrouw, die een Golden Retriever had aangeschaft. Zij (al jaren getrouwd, maar kinderloos) vond dat een hond dit gemis moest opvullen.

Op zekere dag, ze moest op familiebezoek, vroeg ze me of ik een dag op haar hond wilde passen. “Ik laat Laura eerst wel langdurig uit zodat je voor mij niet vroeg hoeft op te staan, de huissleutel doe ik wel tijdig bij je in de brievenbus en een lijstje met bijzonderheden vind je bij me thuis op het aanrecht.”

Ik verzekerde haar dat ze Laura wel aan mij kon toevertrouwen.

Toen ik de volgende morgen om circa negen uur de deur van haar woning open deed kwam de hond me al kwispelend tegemoet. Voordat ik Laura mee naar buiten nam, viel mijn oog op het beloofde lijstje. Ik las...:

Han, eerst even nog een paar dingetjes. Om Laura haar poten af te vegen kun je de handdoek in het voorhalletje gebruiken. Als je weer terug komt wil je haar schoon water geven, wij verversen wel zes maal per dag, anders drinkt ze niet of te weinig. Bij het weggaan, geef je haar maar een koekje uit het groene trommeltje, dat op het aanrecht staat.

Verder moet je er om denken dat ze buiten niets eet, ook geen wilgenkatjes, ze heeft namelijk heel gauw darmklachten.

Wil je ook de halsband op het allerlaatste gaatje zetten, je zult wel meer afdrukken zien, maar die zijn niet goed.

Pas je ook heel goed op voor herdershonden, de blonde Bouvier, welke hier ook vaak rondloopt, de Rottweiler en de Franse Bulldog.

Laura mag ook perse niet los lopen, ze heeft een afwijking aan haar heupgewricht.

Ik zal je voor de zekerheid toch ook maar even het telefoonnummer van de dierenarts geven, zo ook van de dierenopvang en de wijkagent, want je weet maar nooit wat er kan gebeuren, hè?

En nog iets, héél belangrijk, laat haar goed merken dat jij altijd de baas bent.

Mocht je misschien denken wat een zeurlijst, daar heb ik begrip voor. Maar ja, doordat we al zo veel met Laura hebben meegemaakt, zijn we een beetje overbezorgd geworden.

P.S. Zou je de radio in de keuken aan willen doen, hij staat al op de zender waarvan hij het meest houdt, dan voelt ze zich niet zo alleen, het is radio vier.

Han Bonnema

De kebouter...

De Kebouter

Wetten'older van de Naodorst waandelt regelmatig deur zien geliefde stadtie Steenwiek, zulfs in 't weekende kuj om overal vien'. I'j 'olt alles "naorstig" in de gaeten, want i'j kan zich as wetten'older netuurlijks gien fouten permitteren, nee i'j is neet naiëf zoas zo veule Steenwiekers deinkn'. Nee van de Naodorst speldde ie maor neet zo wat op de mouwe. 't Is een realist en een man mit visie. André laot zich gien knollen veur citroonen verkopen.

Een paer weken eleen', 't was op een zunnige zundagmiddag, waandelde i'j 'eel ontspannen langes de an weerszieden mit peerdebloemen begreuide Steenwieker Ao, toen plotsklaps een klein rood puntmussien uut 'd Ao oprees. Onze André bleef stokstief staon en 'd aodem stokte om in de keel.

't Puntmussien bereikte 'd oover van 'd Ao en d'r klum zomaor een 'eel klein oh zo skattig keboutertien de wal op en baende zich een weg deur de dotterbloemen en gong mit 'd 'aanden in de zied pal veur André staon.

Zo zee i'j, dus ie bin van de Naodorst dee wetten'older, jao zee Drée nogal timide, maor 'oe weet ie dat? Ik wete alles zee 't kaboutertien, veur mi'j bestaon d'r gien ge'eimen.

En ik wete ook, dat 't ene en 't aandere oe nog welies uut de klauw lop en dat aj vaeke stillegies moen lippen omme oen stomme fouten en dat aj dan teûng oezulf zêng, "Drée wat bi'j toch een eikel"

Maor ik wil oe 'elpen, doo maor een wens en weet ie wat onze Dréégien toon wenste?

Een vliegtuugien omme nao elke raodsvergaedering naor een onbewoond eiland te vliêgn en zich daor te kunn'n verstoppen.

Dat gaot neet, dat is te veule 'evreûgn' zee 't kaboutertien, doo maor een aandere wens.

Dan wens ik, dat alle binn'n komende gemeentepost binnen ene weke beantwoord wordt.

Waorop 't keboutertien antwoordde... Drée wat docht ie van een supersonisch straolvliegtuug??

Giele van de Kaampe

Welles, nietes...

God het gienertied berouw (Numeri 23: 19)

God het berouw (Ex. 32:14, Jona 3:10)

Wat vieren we eins...

Wat vieren we eins...

Liekewel de 'kleine' as ok de 'grote' passe zit d'r wel gauw es naost as d'r schreven wodt over 'et feest' van Stellingwarf-700. D'r wodt dan zegd of schreven dat de Stellingwarven 700 jaor bestaon, mar dat is een misrekinge. Now bin ik ok gien geleerde mar ik hebbe mij d'r wel zovule in inlezen da'k een hiel klein betien doel hebbe waor et omme dri'jd.

Awwe van de laeste iestied of - meer as 10.000 jaor leden - beginnen te rekenen dan moej' je veurstellen dat hiel Nederlaand eins niet meer was as een delta, zeg mar de uutlopers van de grote revieren, de Rijn en de Maas die heur - veurnaemelik - snijwaeter vanuut de Alpen naor de Noordzee ofvoerden. Zoas Zeelaand now nog is, was doe hiel Nederlaand zoe'n betien, mar dan nog leger. In al die uutlopers ontstonden nao verloop van tied plakkes in 't waeter die over langere tied dreuge staon bleven, allemaole eilaanties (daenk hierbi'j ok an de Waddensee). Al riekelik gauw ontstaot op zokke plakken dan wat begruuinge en komt et diereleven langzem op gang. In die vroegere tieden was de meenske vaeks op jacht veur zien daegelijks maoltien en dat wollen ze - doe ok al - et liefste zo makkelijk meugelik bi'j mekeer scharrelen. As de eerste Stellingwarvers now uut de buurt van Munster, uut de meer noordelike streken van Duutslaand of van beide kaanten wat kwammen, is niet hielemaole wis mar dawwe van oorsprong uut Duutslaand kommen staot wel vaaste. Van et zuden uut kwammen bewoners mit Fraanse invloeden die beneden de grote revieren van vandaege-de-dag wonen bleven, en van et oosten kwam et volk waor de Stellingwarvers een overblijfsel van binnen. Tot die laeste groep meuj' eins alle kroem- of platpraoters (Nedersaksen) wel rekenen, van Grunningen, Drenthe, Overiessel tot in de Achterhoeke an toe. De Friezen kommen nao een protte ommezwarvings lichtkaans meer uut de nog noordeliker streken, van Denemarken en Noorwegen, zo wodt algemien anneumen. Al mit al me'uwe dan ok gerust annemen dat et eerste - nog drassige mar toch ok wat - dreuge Stellingwarfse laand mit de aldereerste roegte en boompies hier zo tussen de 10 en 5.000 jaor leden ontstaon is. Dat is wel even wat aandere as 700 jaor!

Waor zaand en waeter is daor kan wat gruuien en kun dan ok dieren leven. Waor dieren te vieren binnen komt de meenske mit zien iewig jachtinstinkt ok al gauw om de hoeke kieken. Reken mar dat d'r rond et begin van oonze jaortelling - now roem 2.000 jaor leden - of lichtkaans al even eerder, hier doe de eerste meensken (Nedersaksen) hennetrokken veur de jacht. Op dit ni'je sompige laand was et blikber goed eten. Daegelijks van Duutslaand hier henne om eten te zuken was doe niet zo ienvooldig en een protte zetten heur hier dan ok te wonen. Van tegen de tied van et jaor 1.000 is d'r vandaege-de-dag al vule meer bekend over disse streken en d'r wodt dan ok vaeke zegd dat et Nedersaksisch (waor et Stellingwarfs praot) toe rekend wodt hier rondomme et jaor 5.. of 600 al drok praot wodde. Om even te vergelieken: et Nederlaans (ABN) is eerst van de jaoren rond 1600, en dan ok nog mar krek zoe'n 400 jaor oold.

Wie, wat en waaromme biwwe eins Stellingwarvers? Een appat slag, die Stellingwarvers. Dat is trouwens niet van de laeste jaoren mar dat zit oons in et bloed. Wi'j Stellingwarvers staon d'r al herwerts jaoren omme bekend dawwe van oonze vrijhied holen, en dawwe gien tegensproake dulden. Van gieniene. Onderdaonig wezen kuwwe niet en an et betaelen van belasting hebben Stellingwarvers - ok vandaege-de-dag nog - een glundige hekel. Ok dat is niet van de laeste tied. Tegenwoordig bedaenken ze in De Haag, Liwwadden en alderdeegst hier in Oosterwoolde en Wolvege de iene nao de aandere ni'je belasting: vliegtax,

milieuheffing, honnebelasting, btw, ozb, en gao zo mar deur. In vroeger jaoren - zo rond et jaor 1000 - konnen ze d'r trouwens ok al wat van. Doe hiette et dan wel gien belasting, mar nuumden ze et 'schatting'. Ie mossen schatting ofdregen. An wie? Op 't heden an de poletiek, doedertieden veural an de karke. Haost alles was doe trouwens al van de karke.

In oons geval mowwe vroeger schatting an de Bisschop van Utrecht ofdregen, die et onder oftrek van zien eigen kosten dan weer deurgaf an zien grote baos, de Paus in Rome, baos van et grote Romeinse Riek. Bliakens hiele oolde pepiereboel weren d'r doe dan ok een hiele protte die die schatting gewoon betaelden, mar - en ie raoden et al - de Stellingwarvers niet. Wij vertikten et om die rieke Paus en zien loopjonge, de Bisschop nog riever te maeken as dat zij al weren. Rond et jaor 1300 wodde die Bisschop daor een betien lelk omme. Now ja, een betien... Die al een protte het wil vaeks nog meer hebben en hi'j hadde in Utrecht uutvunnen dat d'r op de aarme zaandgronden in Stellingwarf nog wat keuterboerties huusden waor hi'j niks van kreeg, hoogstens heufdzeerte. Dat mos en zol aanders. Hiel veurzichtig leut die Bisschop - Guido (ok wel: Guy of Gweide) van Avesnes was zien naeme - hier in de omkrieten, argens bi'j Kuunre eerst es een klein husien zetten om oons wat in de smiezen te holen. Blieker vun hi'j et hier wel geriefelik wonen - of was et een deurdochte taktiek? - want even laeter bouwde hi'j een soort van een kesteel vlakbi'j Vollenhove, et zonuunde 'Oldenhuijs'. Daor in dat kesteelachtige huus zal hi'j de plannen uutbruded hebben om die vri'je Stellingwarvers wel es even mores te leren... Dat is de man liekwels min bekommen.

Doe die malle Bisschop een peer daegen op reize was trokken de boeren van de Vri'je Naosie Stellingwarf dwas deur de modder, et vene en de moerassen op naor dat kesteel bi'j Vollenhove en gongen daor slim tekeer. Roven, stelen, plunderen, vanalles in de braand stikken en gao zo mar deur. Mit döskvlegels, huj- en dongvörken, en meer van zok ark zowwe die Bisschop wel es even een toontien leger zingen laoten. We hebben et liekwels niet opredde en et het een protte Stellingwarvers doe letterlik de kop kost. Mar goed... Een Bisschop hadde doedertieden een sleutel van de hemelpoort en hi'j zol d'r wel es even veur zorgen dat die minne Stellingwarvers daor niet naor binnen gaon konnen. Hi'j ontzegde oons de hemel mit een karkelike straf. Hi'j dee oons in de ban. Dat was doe, in 1309 niet zo mooi. Vandaag biwwe d'r eins wel wat bliede omme want laot die brief, die banbrief now krek et an now toe ooldst bekende dokement wezen waor de naeme Stellingwarf letterlik in veurkomt.

En laot sneuper in de historie, Anne van der Helm uut Donkerbroek, die 700 jaor oolde brief now vunnen hebben in archieven in Utrecht! Daoromme vieren we dit hiele jaor rondomme in oonze beide gemienten Oost- en Westaende een betien feest. Niet omreden et laand (terra) Stellingwarf 700 jaor bestaot of dawwe doe rond et jaor 1309 de slag om et kesteel van Vollenhove verleuren hebben vanzels, mar omreden et al zo lange leden is - en now dan krek 700 jaor - dat de naeme Stellingwarf op pepier bekend is, en dat et stok pepier vunnen is waor dat zwat op wit op staot.

Piet Bult

Geleufden de discipels de twee mannen?

Marcus 16:13: Nee.

Lucas 24:34: Ja, et is de groep die hier praot, niet de tweeje.

Festival in Limburg...

Mien boômstebeste meneer Buisman,

'k Ebbe tussen de middag onderweg naor dat pedomaonen festival in Limburg 'd autoradio ies an 'ezet en verdraeid nao veul geknetter kreeg ik oe d'r veur. 't Was aargens bi'j Kuuk an de Maes, bi'j dat pontien weet ie wel?

Toen wi'j op zeker moment stunn'n te tenken, zee dee pomp'older bi'j 't 'euren van de tonen van dat lietie ezungen deur Ballegie Ballegie. "Wat is dat dan veur een gebrabbel?"

Ik zegge "Mannegie verrekte vlaeiekop toch, dat is gewoon Limburgs, maor dan uut 'espreuken op zien Steenwieks". En toen vund ie 't opene een prachtvarsien.

Wat mi'j varder daor in Limburg wel opvöl was, dat gien staarveling oe daor kent en dat is toch zunde.

Dat pedomaonen festival was nogal 'eftig en ik bin maor een 'alf uurtien ebleêm'. Op de terogreize 'eb ik maor ies een ver'aeltien over een ver'aeltien 'emeuken en 300 woorden was mi'j toch te veule, want waaromme zoj 't in 300 woorden doon as't ook in 55 kan.

Groot'n ook an mien Kroetien,

Giele

55 woorden gaot ook wel

Ver'aelen bin belangriek, want ie moên begriepen dat de aller kortste ofstaand tussen een minse en de waor'eid een ver'ael is. En daaromme 'ol ik van ver'aelen. Een golden muntstok dat aj kwiet eröken bin kuj mit be'ulp van een klein keerselochien terogge vien'. Maor de diepste waor'eid kuj terogge vien' mit be'ulp van een klein ver'aeltien.

de midden of et midden...

De stad zels komt in de midden te liggen.

Neem him mit naor et midden van de stad.

Gao es in et midden staon (of) gao es in de midden staon?

An et kruus hong Jezus in de midden of in et midden?

Wi'j hebben him in de midden hangen...

Computerles...

Computerleed

Mien vrouwe zee tegen mi-j: ie moeten ies op computerles goan. Want de klienkiender bin oe straks an alle kaanten de boas. Nou hef ze doar wel een bietie geliek an, want least ak zon apparaatie veur de telefoon van een groot bedrijf e-kregen die volgens hun kienderluk eenvoudig te instaleren was.

Noa twee deagen ak ut al op e-geven om dat ding an ut knippen te krieggen, tot mien kleinzeune van elf joar kwam en tegen mi-j zee: Opa dat doe ik wel even, da's niet zo moeiluk, en hum binnen twee tellen an ut knippen had. Hi-j was nog niet de deure uut of dat rot ding deed ut al niet meer en toen ek mi-j moar op e-geven veur computerles.

Ik denke eerst moar bi-j de 55+ dan kank mi-j gien bulte vallen. Zo gezegd zo e-doan want wi-j hadden net die morn zon reclamefoldertie veur computerlessen in de busse e-kregen. Eerst kreeg ik een dame van de cursus an de telefoon die docht an heur toon van proaten te heuren dak al heel arg old was of een klein kiend. Zie wol mit mi-j een ofspraak meaken om te kieken of da'k wel geschikt zol weezen veur de cursus. Noa dat ze bi-j mi-j en mien vrouwe op vesite kwam bleek ze toch wel oardig moar dat mogt ook wel veur ut geld wat de cursus mos kosten en woarbi-j ze mien vrouwe ook nog veur probeerde te intereseren. Nouw zie ging mit de getekende papiern weg en ik kon in febe-reari begunnen, ut geld worde wel automatisch of e-schreven.

Op de eerste cursusmorn bleek dat wi-j mit negen kandidoaten waarn de oldste was in de tachtig moar lang de domste nog niet. Ik was de jongste, zeg moar net boven de vieftig. De eerste morn worde oons uut e-legt oe aj zon ding an mossen zetten en oe aj de muis (dat ding an een droadtie) mossen bedienen, en daj ut eerste koppie koffie veur niks kregen en ut tweede zelf mossen betalen ik hebbe niemand ooit een tweede koppie zien nemen.

Nouw was ut verhaaltien van die muis zeker niet zo duudeluk over e-keumen want mien buurvrouwe op de cursus vroag mi-j noa de zesde les woar dat ding an dat touwgie nouw toch veur diende want as ze hum in de weer deed dan beweug ur een pijltie op ut scherm en zie had nog niet begrepen woar dat veur diende. Moar uutiendeluk bin wi-j allemoale e-slaagt en kon ik oardig mit de computer overweg dochtte ik.

Moar mien eerste emailtie (das ut zelfde as de post moar dan via een droadtie) die kwam bi-j Busman wel an (ikke bliede) moar ook geliek drie keer en ook nog iedere keer de zelfde. Ik krege dus om te e-mailen ook internet en ik kon nouw mit proaten docht ik. Dus ik via internet een boek bestellen veur mien kleinzeune. Dat ging prima ik kreege ur geliek viefte moar dat zal wel an die lui e-legen hebben want die willen greag verkoo-pen.

Nouw bink zo ver dak probeere muziek op te nemen op mien computer ook veur begunnelingen erg eenvoudig. Doar ha-j een apparaatie veur neudig, dat koj bi-j een muziekwinkel in Leek kriegen, dat lig vlakbi-j Groningen. Dus ikke doar in de auto seaman mit mien vrouwe enne, om zon ding op te healen.

Eerst probeerde de verkooper mi-j nog een heel duur apparaat an te smeren, moar na wat heen en weer geproat ikke net doende of ik ur ook verstaand van hadde ging ik mit een aanmerkeluk goedkooper ding noar huus. Is dat moeiluk an te sluiten vroag ik de verkooper. Wiest zich zelf meneer, zee hi-j, kinderluk eenvoudig (woar ak dat eerder e-heurt) o-ja bi-j dat grote bedrijf mit die makkeluke bellegies op de telefoon.

Thuus e-keumen, direct moar probeern. Gien enkele reactie, doar stoak dan. Links en rechts wat telefoonties e-pleegt moar gien uitkomst. Ja as hi-j ut eenmoaal dot dan doen ze ut meestal ook wel goed. Doar ak nogal veule an. Noa drie deagen knoei-n ut hele spul in de auto en weer seamen mit mien vrouwe noar Leek toe.

O niks aan meneer dat is heel makkeluk ja dat is zelfs kinder luk eenvoudig aan te sluiten (dat ak eerder heurt). Iederiene die doar in de winkel leup keek mi-j mit een meewaarig gezichte an en ik veulde mi-j nouw niet de leepste thuus. Moar na vief minuten deed ut apparaat ut en konk weer noar huus toe goan (ikke bliede). Thuus durfde ik hum hoast niet an te zetten moar ja ie moeten toch een keer en (hi-j deed dus niks). Noa een pear flinke knuppen moar noar Leek bellen. Ik bin vanmiddag bi-j joe e-west veur zon apparatie veur mien computer om hum an te sluiten op mien kiebord moar hi-j dut ut nog niet woar kan dat an liggen. Meneer U heeft conflicten in U computer. Wat is dat en hoe krieg ik die ur uut vroag ik? Ja dan moet U maar hier komen want dat kan ik over de telefoon ook niet zien.

Ikke weer in de auto noar Leek en binnen vief minuten was ut weer veur mekaare en stond ik weer buuten. Thuus e-keumen, ie roaden ut al, niks niemendal (0 komma 0.) Doar zit ik dan, mien vrouwe ook nog een duit in ut zakkie doende (aj nouw die kleine jonge ies vroagen misschien wet die ut wel.) Een half uurtie rustig an denk ik bi-j mi-zelf, dan koem ik ur wel op. En ja heur ik kriege de helderheid van geest om alles wat er al op e-sloan is an programma's der uut te gooien, dat mot toch in mien cursus beok stoon wat ak van die oardige vrouwe e-kregen hebbe en ja ut stoat ur in.

Mooi, nou opni-j mit een schijfie (ak te technies bin moej ut zeggen) opni-j instaleren en wat denk ie, stekker ur in en hi-j dut ut. Aleen wiek nouw niet wat ak wel goed e-doan hebbe of wat ak niet goed e-doan hebbe, zo dak de computer nouw al drie weken an hebbe stoon.

Moar hi-j dut ut, dus de rest zak ook nog wel ies leren.
As de stroom nouw moar niet uut vaalt...

Harm Cramer

Geluden

Geluden

Onze zönne is met zi-jn gezin op vakantie e-goan, de burenen passen op et uus. Artstikke mooi a'j zukke burenen em, wi-j em ook zukkenden, ie kunn d'r niet zonder. De post wordt uut de gang aalt en sorteerd, kranten bi-j kranten, reclame op een stapel en de briévm komm d'r noast op de keükentoafel te leëng. De planten kriëng water, de tuin wordt onkruudvri-j oalen en et grös wordt kört emei-jt. As d'r vollek an de deure kump stoan ze ze vriendelijk te woord. En dan nog al die kleine dingies die edoan worn woara'j niet bi-j stille stoan. Zi-j letten constant op, gebuiken oong en oren of d'r gien vremde dingen an de and bin want ze willen absoluut niet det wanneer ie thuuskomm d'r onverwachte akelig nare zaken bin gebeurd. Ie zullen mar in uus komm en et water kump oe uut de stopcontacten druppelen umdet de wasmachineslang' eknapt is.

Nee, dit is gien onzinverhaal, et oaverkwamp een kennis van ons joaren terugge. Zi-j kwamm et uus in en 't water kwamp uut de stopcontacten loopm. Een lèemsgevoarlijke situatie, oaveral stund de stroom op waarachjant nog op de muren. De monteur is daang bezig ewest umme de zake weer lèëfbaar te kriëng.

Ja, en as de burenen zo goed bin veur oen kinder wil ie as moeder ier zeker niet bi-j achterbliémm, ie willen oen kinderen bliém ellepm zolang a'j 't kunnen. Dus zei ik teëng ze: "Goan jullie mar, ik rume de rommel wel op en nemme de leste wasse wel met". A'j drie kleine kinderen em, bi-j mar zo niet weg, det ef meestal wel wat voëten in d' eerde, det weet ik uut ervarige. O.k. zei de jeugd, det kump mooi uut, veur ons is 't een stuk rustiger um weg te komm.

De volgende dag goa ik dus gewoapend met een grote tasse en een vuulniszak veur de smerige wasse noar eur uus. Ik doe de deur lös, stappe bi-j ze de gang in en eur' een vremd geluud, een geluud det ik absoluut niet thuis kan brengen. Et sist en der is ook nog een skàrp snàrpsmd geluud bi-j, et is een posien stille en dan begunt et weer. Ik vüle mi-j knap alleen in det leëge uus. Dan pak ik mi-jzelf bi-j de lörrevm, kom op en niet zeuren, op zuuk, waar kump det geluud vandoan. Uut de kamer? Ik lope de kamer in, nee, ier kump et niet weg. De trap mar op noar boam. Ja, 't geluud wordt starker, ik doe een deure lös, nee, ier is 't ook niet want 't geluud wordt niet arder.

De meisieskamer maak ik lös. Ja, ier mut et wèèn, achter de ziedkante van de kaste kump et geluud weg, et wordt ál arder en arder en dan is et weer effm stille. Ve-zichtig goa 'k er op of en kieke met gemengde, wat angstige gevùlens um et úkien van de kaste. D'r stoat een kiste met boéken, doar kump et geluud uut. Op d' örreken goa 'k (wat knieperig) bi-j de boékenkiste zitten en pakke de boéken d'r iéne veur iéne uut.

Opiéns. . . Ik skrikke mi-j rot, et geluud begunt weer en ik eb 't in d'anden! Ik kieke veraltereerd noar 't búkien wa'k in de vingers eb. "Geluidsboekje" stoat erop "Geluidsboekje met Raketgeluiden"

Corry Overmars, Hasselt, Zwartewaterland

Taeltuun

Vuuf wat minder bekende woorden uut et Stellingwarfs (Haand)Woordeboek:

bekleisteren	= 1. besmeren, besmeuren 2. bepleisteren van muren
bekliemen	= smerend, kliederend vuil maken, ook beduimelen, bevingeren
beknobben	= 1. minder geven, van z'n loon afhouden, minder uitbetalen 2. beduvelen
bekokselen	= bekokstoven
bekonkelfoezen	= heimelijk praten (maar zichtbaar), samen beramen

Bi'jderhaans en vanderhaans...

Et overkomt oons grif allemaole wel es dawwe een oer-Stellingwarfs woord in et Nederlaans zeggen. Meerstal wodt zoks wel begrepen mar et kan ok mal misgaon zoas bi'jglieks mit et zinnegien van een Stellingwarver tegen een Hollaner die zegt: "Geeft u mij die bijderhandse maar."

Ra, ra, reer...

Oons prachtige (Haand)Woordeboek kent

een kastkonert = kerstconcert
en
een koffiekonert = koffieconcert

mar dan opiens

een konertaoernd = concertavond

Onteren...

Neffens oonze prachtige Woordeboek kuwwe iene ontdujjen, iene ontarven en ok wel iene wat ontbokselen. Wat Stellingwarvers blikber gienertied overkommen is dat d'r een maegien van heur ere beroofd is. Onteren kennen we dan ok niet of et moet zo gewoon west hebben daj' daor niet over praoten; dat zol ok nog kunnen...

Dichtwark...

Een peer

We bin een peer
we heuren bi'j mekaander

as waeter bi'j laand
zee bi'j 't strand

we bin een stel

twie helten van
dezelde nuunder

bi'j tegenwiend
stao 'k pal
eerdaj' roepen
bin 'k d'r al

Mar
kooi me niet
mien geest wil zwarven
mit de wiend

knecht me niet
laot me vri'j

wi'j bin een peer
mar
ikke

ik bin van mi'j.

Roely

Nog even over die Isolde

ik wilde altied vanalles
now ja, eins mar ien ding
en dat was now krek weer
wat zij mar nooit wolde
ik num heur dan ok... Ieskolde

Lukas

Bekonkelfoezen

Och, wat he'k zitten stennen
ik kwamme d'r mar niet uut
wie mo'k die pries now geven
wat he'k me ok op 'e hals haeld

Geert, Grietje, Karst of Attie
mar die ken ik allemaole niet
lao'k es wat adviezen vraogen
geft mi'j naotied ok verschoel...

Dag Harry, ik wil je graeg wat vraogen
over toe... die HJB-pries daor bi'j jim
- jow zeggen: in Wolvege moe'k wezen
dan vraog ik daor even, dankjewel

Dag Gerard, ik wil je graeg wat vraogen
neffens je kollega weet ie d'r van
- jow zeggen: bi'j die in Ni'jhooltpae
dan vraog ik daor even, dankjewel

Dag Johan, ie bin een Stellingwarver
... mar ik verstao je niet zo goed
- jow zeggen: je vrund in Oosterwoolde
dan vraog ik daor even, dankjewel

Dag Pieter, ie weren toch de direkteur
vertel mi'j es hoe moe'k d'r now mit an
- jow zeggen: in Berkoop moe'k wezen
dan vraog ik daor even, dankjewel

Dag Sietske, ik kreeg je naeme deur
'k wil graeg advies over de HJB-pries
- niet bi'j jow mar bi'j je grote breur
dan vraog ik daor even, dankjewel

Dag Henk, 'k bin haost ten einde raod
mar jow zollen d'r alles van weten
- bi'j Ype, die is now jim grote man
dan vraog ik daor even, dankjewel

Dag Ype, doodziek wor ik d'r van
wil ie die HJB-pries van me hebben
- o, jaowel heur, en dan zeg ik wel...
gelokkig..., graeg tot 17 juni dan

Geke Zanen-Dokter
In heur plak: pb

I'm Gettin' Cold You See

It was on your holy ground I learned to walk.
And from your mouth I learned to talk
But now father of my frozen tears... tell me
'Cause after roamin' across the lands
I'm gettin' cold you see.

I can feel my tears got dropped down on my cheek
And my agony and sorrows are reachin' a peak
But now father of my broken back... tell me
'Cause after travelin' the darkest ways
I'm gettin' cold you see

My heart's confused through all the times
And my soul feels like I committed a million crimes
But now father I like you to speak to me
'Cause after so much agony and pain
I'm gettin' cold you see

Jan Mateboer

Volbracht

De leste kracht van een vermijde aomd
Boegt zich beroert mit liefde veur de nacht
En 'ef bij 't stille skiensel van de maone
Vol trots zien aomdwaark volbracht

't wachten is now op 'd anstaonde morn
In antocht in een 'emelsblauwe dracht
En vol van liefde en van riekdom
Zal i'j zich andienn'n vol van pracht

Kniggien

Toerisme en de tied

Toerisme beslist er
hoe een dorp verder giet
Mit een hang naor het verleden
solidair mit het heden
en als maar verder giet de tied.

Overheersend, bewierend dat het allemaole mot
't Verlangen naor goed en geld
de macht daorbi-j op-eteld
Giet deur de tied en
het tere kepot.

Ienkennig en onwennig
van wat nooit is ewest
Anvaerden dit mit lede ogen
In de hoop op mededogen
Ieder dot goed zien best.

Toerisme beslist er
hoe het verder giet
Koestert het verleden
waarkent mit het heden
En als maar verder giet de tied.

Femmy Woltman-Groen, Giethoorn

Zin

De dood geft zin
zin an et bestaon

dood
leven
weer dood

et iewig leven in de dood
as zin
zin van et bestaon

pb

Rilke (18)

René Maria Rilke is op 4 december 1875 as een zeuvenmaondskiend in Praag geboren en op 29 december 1926 wegraekt in et sannetorium van Val-Mont sur Territet, an et meer van Genève vlakbij Montreux in Zwitserlaand. Hi'j was iene van de belangriekste lyrische dichters in de Duutse tael.

Die Gazelle

Gazella Dorcas

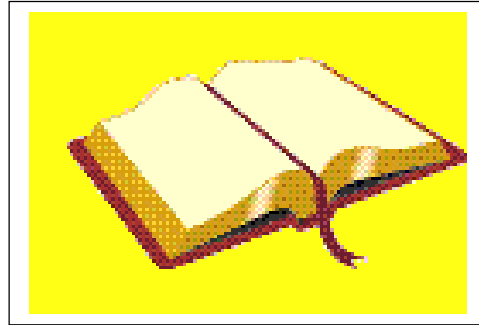
Verzauberte: wie kann der Einklang zweier
erwählter Worte je den Reim erreichen,
der in dir kommt und geht, wie auf ein Zeichen.
Aus deiner Stirne steigen Laub und Leier,
und alles Deine geht schon im Vergleich
durch Liebeslieder, deren Worte, weich
wie Rosenblätter, dem, der nicht mehr liest,
sich auf die Augen legen, die er schließt:
um dich zu sehen: hingetragen, als
wäre mit Sprüngen jeder Lauf geladen
und schösse nur nicht ab, solange der Hals
das Haupt ins Horchen hält: wie wenn beim Baden
im Wald die Badende sich unterbricht:
den Waldsee im gewendeten Gesicht.

De gezelle

Gazella Dorcas

Betoverde, hoe kan de saemenklaank van hiere
keuzen woorden iens et riem evenaoren
dat in jow komt en gaot, as op gebaoren?
Vanuut je veurheufd stiegen lof en liere,
en hiel je wezen is vergelieker
mit een lied over liefde waor
woorden heur as blatties van een roze
daeleleggen op et oge die et sluten d'r veur keus:
om jow te zien: hierhenne dreugen, as
was mit sprongen ieder bien laeden,
dat alliend niet vuren zal, zolange de hals
et heufd allat hooft: zó, as bi'j et baoden
in de bos een vrouw heur heufd rempend optilt:
et bosvennegien lochtend in heur ofkeerd gezichte.

De Stellingwarver Biebel

We bin op et heden drok doende mit de opmaek, zeg mar, et tot op punties en komma's drokklao maeken van de Biebel. Dat is nog een hiel kerwei en nao et opmaeken moet d'r vanzels ok nog es weer konterleerd wodden. Dat is dan mar zo...

Zo, onder et opmaeken kowwe vanzels ok nog wel es wat tegen dao'we toch nog es weer een ure mit in de hangmatte liggen moeten zoas laestdaegs bi'jglieks doe'we et 'reidaansen' es weer tegenkwammen.

Een 'rij' is een Nederlaanse 'riegel' en een 'rei' een soort van rondedaans. Een 'rei' is vanoolds een koor in een tenielstok, een groep daansers die een rondedaans uitvoeren mar ok wel een latte die een timmerman of stukadoor bruukt om wat recht of slicht of te strieken. Een 'rij' het altied wat mit een rechte riegel van meensken, dingen of aandere zaeken te maeken, van wat op 'e riegel zetten.

Awwe et dan in et Nederlaans goed veur et benul hebben zol et overzetten naor et Stellingwarfs toe een ienvooldige zaeke wezen moeten, zoj' zeggen. Jammer, oons prachtige Woordeboek kent veur rij' zokswat as rejaol in et gebruik: ie moe'n niet zo ri'j mit je centen wezen. Ik zol d'r mar niet te ri'j dong over stri'jen mit dit weer. Veur ri'je kent et Woordeboek de eerdernuumde latte van een bouwvakker en ok een balke boven in een koestal.

Bij rei en reie verwist et naor ri'je en bij rij naor de bekende riegel. Dit verschiensel (misverstaand) kowwe in et Nederlaans ok geregeld tegen wiels d'r toch zoe'n groot verschil is.

Ra, ra, reer: Krek onder 'rij' kowwe ok de 'rijbalke' (balk waaraan de stalpalen aan de bovenkant zijn vastgemaakt) ok weer tegen die we ok al in betekenis twieje van ri'je zien..!

We vienen gien Stellingwarfs woord veur de Nederlaanse 'reidans' en now zitten we dan ok mit de vraoge as dat now reidaans, ri'jdaans, ri'jedaans of rijdaans wodden moet. We keuzen veur 'reidaans', veural om een dudelik onderscheid te maeken mit wat dat mit een riegel te maeken het, want een reidaans is gien rechte mar een rondedaans...

Mar vlogge naor de volgende bladziede en nog mar vuuftienhonderd te gaon...

f&p

Een klein hatte wodt gienertied groots

Wi'j' reageren op disse stelling of wi'j' aandere wat An de liende hangen...? Dat kan in 't Nederlaans, et Fries of – bi'j' veurkeur – in 't Stellingwarfs. Veur de aorigheid mag et vanzels ok nog wel es wat een aander taeltien wezen. Et gebruik van niet-Stellingwarfse bi'j'dregen wodt trouwens wel een betien in de haand holen. Opsturen naor: info@stellingwerfs-eigen.nl

Et archief van dit maondblad kuj' vieren op www.stellingwerfs-eigen.nl

Aj' dit blattien niet meer in je aemelbusse hebben willen of weej' nog iene die 't misschien ok (graeg) lezen wil, doe dan mar even een berichien naor info@stellingwerfs-eigen.nl

Et is de bedoeling dat iederiene die wat te schrieven het (een appatte tekening of foto mag ok), dat opsturen kan (in Word-fermaot) en dat et dan zonder vorm van redaktie altied en zonder korrektie(*) plaetst wodt. Altied, wil in dit geval zeggen, ja altied, behalven as et bi'j'glike vluken, schellen, raozen, tieren of dat soorte van rarigheid is zoas dat in de daegelikse ommegang mit mekeer ok niet gebruikelik is. Mar et moet - an de aandere kaante - wel wat lieden kunnen... Een betien reklame, bi'j'glike je eigenmaekte sjem anpriezen of je bedrief gewoon es in de kiekerd zetten, kan ok mar et moet vanzels niet allierend een adverteensieblad wodden.

() Aj' liever hebben dat de roegste schrieffouten d'r even uuthaald wodden dan moej' dat even angeven.*

Et is de bedoeling dat alleman kaant-en-klaore stokken of stokkies opstuurt. Et ienigste wat de redaktie d'r an dot is et in- en anneneer plakken, wat deengies in rebrieken bi'jenneer zetten, et iedere maand as aemel rondsturen en et as archief op internet beweren en daor ok beschikbaar maeken om een nommer naor je toe haelen te kunnen (downloaden) as een dokument in DOC- en PDF-fermaot. De voertael is Stellingwarfs (vanzels) mar Fries, een stokkien Nederlaans of een aander - veur oons - leesber taeltien mag ok wel een keer. As et mar wel raekvlakken het mit wat d'r op tael- of kultuurgebied leeft in Stellingwarf.

PAS OP: Iederiene stuurt veur 100% eigen verantwoordelikhied wark in..! Dat gelt liekewel inhooldelik as veural ok mit et oge op auteursrechten...! De redaktie/uitgever nemt hier gienertied verantwoording veur mar schoeft die deur naor de instuurder. De grootte van een dokument - behalven mit foto's en plaeties - het binnen roeme greenzen, gien beparking.

An de liende
mittenneer en veurenneer

* Aende *